

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΚΑΛΟΓΕΡΑ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ
ΚΑΙ
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑΙ 1975

ΙΣΤ
ΝΕΑ
1975

19432.

ΒΑΣΙΛΕΥΟΥ Α. ΚΑΛΟΓΕΡΑ, Δ.Φ.

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

ΚΑΙ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ

Βοηθήματα δι' ὀρθωτέραν γλωσσικὴν καὶ ὀρθογραφικὴν
κατάρτισιν τῶν μαθητῶν

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΩΡΕΑΝ

1995

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΡΕΥΝΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΚΑΛΟΓΕΡΑ, Δ.Φ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ
Κ Α Ι
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ

Βοηθήματα δι' ἀρτιωτέραν γλωσσικὴν καὶ ὀρθογραφικὴν
κατάρτισιν τῶν μαθητῶν

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1975

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α. ΚΑΛΟΓΕΡΑ, ΔΦ

ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ
Κ Α Ι
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ

Βοηθήματα δι' ἀρτιωτέραν γλῶσσην καὶ ὀρθογραφίην
κατάρτισιν τῶν μαθητῶν

ΕΠΙΣΤΗΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΛΟΝΔΙΝΟΝ 1975

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΜΕΡΟΣ Α'

Ὁ ρ θ ο γ ρ α φ ί α εἶναι ἡ ὀρθή γραφή τῶν λέξεων, συμφῶνως πρὸς τοὺς γραμματικούς κανόνες καὶ τὴν ἔτυμολογικὴν προέλευσίν των. Ἡ ὀρθογραφία μας, ἐπειδὴ λόγῳ τῆς μακρᾶς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι ἱστορικὴ καὶ ὄχι φωνητικὴ, πρέπει νὰ διδάσκεται συστηματικῶς καὶ νὰ καλύπτῃ, εἰ δυνατόν, ὅλας τὰς περιπτώσεις, ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπεται οὐδὲν ὀρθογραφικὸν σφάλμα. Ἡ γλῶσσα δημιουργεῖται βάσει φωνητικῶν καὶ ψυχολογικῶν νόμων, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ γνωρίζωμεν, διὰ νὰ ἐννοοῦμεν καὶ ἐρμηνεύωμεν τὰ γραμματικὰ φαινόμενα, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ἐξάγωμεν ὀρθογραφικούς κανόνες καὶ νὰ νομοθετοῦμεν εἰς τὴν γλῶσσαν, ὅταν εἶναι ἀνάγκη.

Τὸ παρὸν Ὁ ρ θ ο γ ρ α φ ι κ ὸ ν Ἐ γ κ ὀ λ π ι ο ν θὰ περιλάβῃ· α) τοὺς κυριωτέρους ὀρθογραφικούς κανόνες τοῦ τυπικοῦ, τῆς παραγωγῆς, τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων καὶ β) διὰ τὴν ὀρθογραφίαν τῶν ριζῶν, τὰς κυριωτέρας ἔτυμολογικὰς οἰκογενείας, ἡ κατάρκτησις τῶν ὁποίων τὰ μέγιστα θὰ συμβάλλῃ εἰς τὴν βαθυτέραν γνῶσιν τῆς γλώσσης καὶ εἰς τὸν λεξιλογικὸν πλουτισμὸν τῶν μαθητῶν. Εἶναι πλέον καιρὸς νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι ἡ ἀδαμαντίνη βάσις, ἐπὶ τῆς ὁποίας θεμελιώνεται πᾶσα γνῶσις καὶ ἐπιστήμη, εἶναι ἡ τελεία κατάρκτησις τῆς γλώσσης (τυπικόν, ἔτυμολογικόν, σημασιολογία, σύνταξις, λεξιλόγιον)¹.

1. Ἡ χρῆσις τοῦ Ὁ ρ θ ο γ ρ α φ ι κ οῦ Ἐ γ κ ο λ π ί ο υ θὰ γίνεται ἐπ' εὐκαιρίᾳ, καθὼς θὰ ἀνατρέχωμεν εἰς ἓνα κανόνα, εἰς μίαν παραγωγικὴν κατάληξιν κλπ., ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ καὶ συστηματικὴ διδασκαλία ἐνὸς ἐκάστου ὀρθογραφικοῦ κανόνος, με' ἀσκήσεις καὶ ἐφαρμογὴν. Τὸ Ἐ γ κ ὀ λ π ι ο ν καλύπτει σχεδὸν ὅλα τὰ θέματα τῆς ὀρθογραφίας καὶ δυνάμεθα χρησιμοποιοῦντες αὐτὸ νὰ ἀπαιτοῦμεν ἀπὸ τοὺς μαθητὰς μας τελείαν γνῶσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων αὐτῆς με' τὸ σύνθημα «οὐδὲν ὀρθογραφικὸν σφάλμα».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει το ενδιαφέρον των παιδιών για την ιστορία και να προσφέρει μεθόδους και υλικό που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης τους. Η μελέτη βασίζεται σε έρευνες που έχουν γίνει σχετικά με την ιστορική σκέψη των παιδιών και σε θεωρητικές προτάσεις για την ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης. Η μελέτη περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός προγράμματος διδασκαλίας που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης των παιδιών και στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης τους. Η μελέτη περιλαμβάνει επίσης την ανάπτυξη υλικού που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης των παιδιών και στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης τους.

Το πρόγραμμα διδασκαλίας που αναπτύχθηκε για την παρούσα μελέτη βασίζεται σε έρευνες που έχουν γίνει σχετικά με την ιστορική σκέψη των παιδιών και σε θεωρητικές προτάσεις για την ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης. Η μελέτη περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός προγράμματος διδασκαλίας που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης των παιδιών και στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης τους. Η μελέτη περιλαμβάνει επίσης την ανάπτυξη υλικού που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης των παιδιών και στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης τους.

1. Η μελέτη του ενδιαφέροντος των παιδιών για την ιστορία και την ιστορική σκέψη. Η μελέτη βασίζεται σε έρευνες που έχουν γίνει σχετικά με την ιστορική σκέψη των παιδιών και σε θεωρητικές προτάσεις για την ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης. Η μελέτη περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός προγράμματος διδασκαλίας που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης των παιδιών και στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης τους. Η μελέτη περιλαμβάνει επίσης την ανάπτυξη υλικού που θα βοηθήσει στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης των παιδιών και στην ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης τους.

ΜΕΡΟΣ Α'.

Ι. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α' κλίσεως :

θηλυκόν :	-α -ας -α -αν -α		-αι -ων -αις -ας -αι
	-η -ης -η -ην -η		-αι -ων -αις -ας -αι
άρσενικόν :	-ας -ου -α -αν -α		-αι -ων -αις -ας -αι
	-ης -ου -η -ην -η(α)		-αι -ων -αις -ας -αι

Β' κλίσεως :

άρσεν. θηλ. :	-ος -ου -ω -ον -ε		-οι -ων -οις -ους -οι
οὐδ. :	-ον -ου -ω -ον -ον		-α -ων -οις -α -α

Γ' κλίσεως :

άρσ. θηλ. :	-.. -ος -ι -α..		-ες -ων -σι -ας -ες
οὐδ. :	-.. -ος -ι . . .		-α -ων -σι -α -α

Σημ. Ἡ ὀνομαστικὴ τῶν τριτοκλίτων λήγει εἰς τὰ σύμφωνα -ς -ν -ρ -ξ -ψ ἢ τὰ φωνήεντα -α -ε -ι -υ -ω. Εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ τὰ συμφωνόληκτα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα -ντ -ἀποβάλλουν τοῦτο πρὸ τῆς καταλήξεως -ς καὶ πάσχουν ἀντέκτασιν (ὄδοντ + ς = ὄδοϋς, πρβ. ὄδοϋ-σι· ἱμάντ + ς = ἱμάς, πρβ. ἱμά-σι). - Τροπὴν τοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρὸν τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ πάσχουν σχεδὸν ὅλα τὰ συμφωνόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα· λιμὴν ἀπὸ θέμα λιμέν - (ος), κανὼν ἀπὸ θέμα κανόν - (ος), ἀλώπηξ ἀπὸ θέμα ἀλώπεκ - (ος), πατήρ ἀπὸ θέμα πατ(ε)ρ(ός), ρήτωρ ἀπὸ θέμα ρήτωρ - (ος).

Ἐκ τούτων ἐξάγεται ἡ ὀρθογραφικὴ παρατήρησις, ὅτι τὰ συμφωνόληκτα τριτόκλιτα ἔχουν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ θεματικὸν φωνῆεν μακρὸν, ἐνῶ εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουν βραχὺ θεματικὸν φωνῆεν.

II. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ¹ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΑΡΣΕΝΙΚΩΝ

- αιος· 1. Τὰ εἰς —αιος λήγοντα ἐπίθετα γράφονται μὲ —αι— (ἐπειδὴ προέρχονται ἀπὸ τὴν κατάληξιν —α τῆς ὀνομαστικῆς τῶν πρωτοκλίτων καὶ τὴν παραγωγικὴν κατάληξιν —ιος) π.χ. ἀγορ—α—ιος, ἀκμ—α—ιος, ἀμοιβ—α—ιος, βί—α—ιος, γενν—α—ιος, δίκ—α—ιος, σπουδ—α—ιος, ὤρ—α—ιος κλπ., Ἄθηνα—ιος, Θηβα—ιος, Λαρισα—ιος, Ναουσα—ιος.
- Ἐξαιροῦνται καὶ δὲν γράφονται μὲ —αι— τὰ λήγοντα εἰς —λεος: θαρρα—λέος, πεινα—λέος, ρωμα—λέος, ὡς καὶ τὰ εἰς —τεος ρηματικά: διαβα—τέος, ἀφαιρε—τέος, διαιρε—τέος, διαβλη—τέος, ἐπειδὴ ταῦτα δὲν ἔχουν οὔτε—α θεματικὸν οὔτε —ιος κατάληξιν.
- ειδης· 2. Τὰ λήγοντα εἰς —(ε)ιδης πατρωνυμικὰ γράφονται μὲ —ει—, ὅταν ὑπάρχη θεματικὸς χαρακτήρ —ε— π.χ. Ἄριστε—ίδης (Ἄριστε—ως) Ἄτρε—ίδης (Ἄτρέ—ως) Ἑρμε—ίδης (Ἑρμέ—ου), ἐνῶ ὅταν δὲν ὑπάρχη —ε—γράφονται κανονικῶς μὲ —ι— (π.χ. Πελοπ—ίδης, Εὐριπ—ίδης).
- εικος· 3. Οὕτω γράφονται μόνον τὰ: ἀκαδημ—εικός, δαν—εικός, δαρ—εικός, δεκελ—εικός, κεραμ—εικός (βλέπ. —ικος σελ. 9).
- εινος· 4. Τὰ λήγοντα εἰς —ινος καὶ ἔχοντα θεματικὸν φωνῆεν ε γράφονται μὲ —ει— π.χ. ἀλγε—ινός (ἀλγεσ—ινός) βορε—ινός (βορε—ινός) δε—ινός (δεεσ—ινός) ἔλεε—ινός (ἔλεεσ—ινός) ἔρατε—ινός, κλε—ινός, ὄρε—ινός, πετε—ινός, ποθε—ινός, σκοτε—ινός, ταπε—ι-

1. Αἱ καταλήξεις, μὲ τὰς ὁποίας κλίνονται τὰ κλιτὰ μέρη τοῦ λόγου καὶ αἱ παραγωγικαὶ καταλήξεις, τὰς ὁποίας προσθέτομεν εἰς τὸ θέμα τῶν λέξεων, διὰ τὴν δηλωσάμεν ποικίλας σχέσεις, προῆλθον ἀρχικῶς ἀπὸ τὴν χρησιμοποίησιν ὠρισμένων συμφώνων ἢ φωνηέντων, εἰς τὰ ὁποῖα κατέληγον πολλὰ λέξεις (ὅπως τὸ —ς, τὸ —α, τὸ —ν) καὶ κατόπιν ἐπλουτίσθησαν δι' ἀποσπάσεως καὶ ἄλλων τελικῶν φωνηέντων. Ἡ παραγωγικὴ κατάληξις —τήριον π.χ. ἐδημιουργήθη ἀρχικῶς ἀπὸ τὴν ἀπόσπασιν τοῦ ο + ν (= —ον), κατόπιν ἀπὸ ὁμάδα λέξεων πού εἶχον καὶ —ι— πρὸ τοῦ ο— προῆλθεν ἡ κατάληξις —ιον, κατόπιν, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον, ἔγινε —ριον —ηριον καὶ ἀπεκρυσταλλώθη εἰς τὸ —τήριον· πρβ. τὴν παρεμφερῆ κατάληξιν —αριον κλπ.

νός, ύγιε-ινός, φαε-ινός· φωτ-εινός (κατὰ τὸ σκοτε-ινός)
(βλέπ. -ινος σελ. 10).

-ειος· 5. Μὲ -ειος γράφονται τὰ ἐξῆς ἐπίθετα καὶ οὐσιαστικά ἐξ ἐπιθέτων :

α) "Όσα ἔχουν θεματικὸν ε· π.χ. ἄλπε-ιος, ἄστε-ιος, βόρε-ιος, ἔλε-ιος, (ἐπ)έτε-ιος, (ἐπι)κῆδε-ιος, ἐπιτήδε-ιος, ἔρκε-ιος, μεσόγε-ιος, τέλε-ιος.

β) "Όσα παράγονται ἐξ ἐμφύχων: αἶγ-ειος, ἀνθρώπ-ειος, ἀνδρ-εῖος, βό-ειος, γυναικ-εῖος, κύκν-ειος, ὄν-ειος, -πρόβ-ειος, Εὐκλείδ-ειος, Πυθαγόρ-ειος, Ἄρ-ειος, Ἀχιλλ-ειος, Βασίλ-ειος, Ἡράκλ-ειος, Θῆσ-ειος -εῖον, Ἀριστοτέλειος -ειον, πρβ. τῆς Νέας Ἄβερῶφ-ειος-ειον, Ἀρσάκ-ειος-ειον, Βαρβάκ-ειος-ειον, Ζάππ-ειος-ειον, Σύγγρ-ειος-ειον, (ἐνῶ Κορινθ-ιος, Μετσόβ-ιος μὲ -ι-).

-ηνος· 6. Τὰ λήγοντα εἰς -ηνός ὀξύτονα ἔθνικὰ γράφονται μὲ -η· Ἄρτακ-ηνός, Βιζυ-ηνός, Κυζικ-ηνός, Λαμψακ-ηνός.

-ηρος· 7. Τὰ λήγοντα εἰς -ηρός ἐπίθετα δηλωτικὰ πλησμονῆς γράφονται μὲ -η· ἀνθ-ηρός, γε-ηρός, λυπ-ηρός, ὀκν-ηρός, πον-ηρός.

Σημ. Εἰς τὰ -υ-ρός (μὲ υ) τὸ υ -εῖναι θεματικὸν φωνῆεν καὶ ὄχι κατάληξις· ἄλμυρ -ός, ἔχυρ -ός, γλαφυ -ρός, ψαθυ -ρός.

-ήσιος· 8. Τὰ λήγοντα εἰς -ήσιος ἐπίθετα γράφονται μὲ -η - π.χ. ἐτ-ήσιος, ἡμερ-ήσιος, νυκτερ-ήσιος(;), Ἴθακ-ήσιος, Πεντελ-ήσιος, πρβ. τῆς Νέας βοῖδ-ήσιος, κατσικ-ήσιος, λιμν-ήσιος, πηγαδ-ήσιος.

-ιος· 9. Τὰ λήγοντα εἰς -ιος ἐπίθετα γράφονται μὲ -ι - : ἄγ -ιος, αἰθέρ-ιος, ἀρειμάν-ιος, εὐ-διος, ἐόρτ-ιος, θαλάσσιος, ἰδ-ιος, λάσιος, μυστήρ-ιος, νότ-ιος, οὐράν-ιος, παράλ-ιος.

-ικός· 10. Τὰ λήγοντα εἰς -ικός ἐπίθετα γράφονται μὲ -ι - : ἀρχ-ικός, αὐλ-ικός, βιβλ-ικός, γραφ-ικός, εὐνο-ικός, ζωτ-ικός, καρτερ-ικός, ὀδ-ικός, πειθαρχ-ικός, ρο-ικός, σιτ-ικός, φουσ-ικός, χημ-ικός, ψδ-ικός. Ἐξαιροῦνται καὶ γράφονται μὲ -υ τὰ θηλυ-κός καὶ Λιβυ-κός.

- **ιμος**· 11. Τὰ λήγοντα εἰς —ιμος ἐπίθετα γράφονται μὲ —ι — : δόκ—ιμος, —ἐργάσ—ιμος, ἐδώδ—ιμος, ἐπιλήψ—ιμος, κολάσ—ιμος, μόν—ιμος, νόμ—ιμος, χρήσ—ιμος, ὠφέλ—ιμος.

Σημ. Εἰς τὰ ἐπίσημ—ος, διάσημ—ος κατάληξις εἶναι μόνον τὸ —ος καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀκολουθοῦν τὸν κανόνα.

- **ινος**· 12. Τὰ λήγοντα εἰς —ινος ὀνόματα γράφονται μὲ —ι—. π.χ. βραδ—ινός, ξαρ—ινός, ἔσπερ—ινός, ἔωθ—ινός, θερ—ινός, νυκτερ—ινός, πρω—ινός, φθινοπωρ—ινός, χειμερ—ινός, (σημαίνουν χρόνον)· ἀδαμάντ—ινος, γύψ—ινος, πεδ—ινός, ξύλ—ινος, πλίνθ—ινος (σημαίνουν ὕλην). Ἐπίσης τὰ εἰς —ινος προπερισπώμενα κύρια· Ἄμοργ—ίνος, Κωνσταντ—ίνος, Ταραντ—ίνος.

- **ιστος**· 13. Τὰ εἰς —ιστος λήγοντα ρηματικά ἐπίθετα γράφονται μὲ —ι· π.χ. ἀθέρ—ιστος, ἀλόγ—ιστος, ἀμέρ—ιστος, ἀνέλπ—ιστος, ἀόρ—ιστος, ἀφρόντ—ιστος.

Σημ. Τὰ ἄπλησ—τος, ἄκρησ—τος ἔχουν κατάληξιν —τος καὶ ἔχι —ιστος καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐμπίπτουν εἰς τὸν κανόνα.

- **οεις**· 14. Τὰ εἰς —οεις λήγοντα ἐπίθετα, τὰ ὅποια δηλοῦν πλησμονήν, γράφονται μὲ —ει· ἀμπελ—οεις, ἀνεμ—οεις, ἀστερ—οεις, ἰχθυ—οεις.

- **οιος**· 15. Τὰ εἰς —οιος λήγοντα ἐπίθετα, τὰ ὅποια ἔχουν εἰς τὸ θέμα —ο—, γράφονται μὲ —οι—· αἰδο—ίος, ἄλλο—ίος, γελο—ίος, γλοι—ός, ὄπο—ίος, το—ίος, πρβ. καὶ κολοῖος («καλιακούδα»).

- **ότερος** } 16. Αἱ καταλήξεις τῶν παραθετικῶν —ότερος καὶ —ότατος κα-
— **ότατος** } νονικῶς ἔπρεπε νὰ γράφωνται παντοῦ μὲ —ο—, καθ' ὅσον ἀπο-
τελοῦνται ἀπὸ τὰ ἐπιθήματα —τερος καὶ —τατος καὶ τὸ θεματικὸν
—ο— τῶν δευτεροκλίτων. Ἀλλὰ ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι ἀπέφευγον,
διὰ λόγους εὐφωνικούς —προσφωδιακούς, τέσσαρα ἄλλεπάλληλα
βραχέα φωνήεντα (πρβ. τὸ ὄδοπóρος τὸ ὅποιον ἔκαμαν ὄδο—ι-
πόρος), ὅταν ἦ πρὸ τοῦ —ότερος καὶ —ότατος συλλαβὴ ἦτο βραχεῖα,
ὁπότε θὰ εἶχον νὰ προφέρουν τέσσαρα ἄλλεπάλληλα βρα-

- **ωτερος** } χέα, ἔτρεπον τὸ βραχὺ —ο— τοῦ ἐπιθήματος εἰς —ω— (μα-
— **ωτατος** } κρίον).

Πρακτική σχηματική παράστασις τοῦ ὀρθογραφικοῦ κανόνος :

η	}	ξηρ-ότερος-ότατος	}	-οτερος
ω		ὠμ-ότερος - ότατος		
δίφθογγος		γενναι - ότερος - ότατος		
θέσει μακρὰ		σεμν - ότερος -ότατος		
υ μακρὸν	}	άλυπ - ότερος -ότάτος	}	-οτατος
ε		νε - ώτερος-ώτατος		
ο		σοφ - ώτερος -ώτατος		
α (βραχὺ)		καθαρ - ώτερος -ώτατος		
ι (»)	}	ἀγι - ώτερος -ώτατος	}	-ωτατος

Σημ. Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουν τὸ -α-καὶ τὸ -ι- μακρὰ καὶ γράφονται εἰς τὰ παραθετικά με -ο- τὰ ἀνιαρὸς (άνιαρ-ότερος), τρανὸς (τραν-ότερος) καὶ τὰ λιτὸς (λιτ-ότερος), ἔντιμος (έντιμ-ότερος), πολὺτιμος (πολυτιμ-ότερος).

- ωδης· 17. Τὰ εἰς -ώδης λήγοντα ἐπίθετα, τὰ ὅποια δηλοῦν πλησμονήν, γράφονται με -ω· π.χ. ἄμμ -ώδης, δασ -ώδης, εὐ-ώδης, θαμν-ώδης, μνημει-ώδης, πωρ-ώδης, χαώ-δης...

- ωρ-ορος· 18. Τὰ εἰς -ωρ λήγοντα τριτόκλιτα ὑγρόληκτα ὀνόματα γράφονται μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ με -ω, εἰς δὲ τὰς ἄλλας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ γράφονται με -ο- (ρήτωρ, ρήτ-ορος, ρήτ-ορι, ρήτ-ορα, ρήτορ. -ρήτ-ορες, ρητόρ-ων, ρήτορ-σι, ρήτ-ορας, ρήτ-ορες, πρβ. καὶ αὐτοκράτωρ -ορος, διδάκτωρ-ορος, κοσμήτωρ-ορος, οἰκίτωρ-ορος, πράκτωρ -ορος (βλέπε σελ. 7 σημ.).

Ἐξαιροῦνται καὶ γράφονται με -ω τὰ ξενικά· δικτάτωρ -ωρος, δόκτωρ -ωρος, πάστωρ -ωρος, πραιτῶρ -ωρος.

- ωτης· 19. Τὰ λήγοντα εἰς -ώτης ἀρσενικά ὀνόματα γράφονται με -ω· π.χ. ἐπαρχι-ώτης, θιασ-ώτης, ἰδι-ώτης, (πρβ. ἰδιωτικός), νησι-ώτης, πατρι-ώτης. Ἡπειρ-ώτης, Ναξι-ώτης, Σουλι-ώτης, Σικελι-ώτης, Φαναρι-ώτης.

Ἐξαιροῦνται καὶ γράφονται με -ο-, ὅταν πρὸ τοῦ -ωτης ὑπάρχη μακρὰ ἢ θέσει μακρὰ συλλαβή· π.χ. δημ-ότης, ἀγρ-ότης, ἱππ-ότης, τοξ-ότης (ἐξαιρεῖται τὸ δεσμώτης).

- ων-ονος· 20. Τὰ λήγοντα εἰς ων-ονος ἐνρινόληκτα γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν με -ο· π.χ. ἀηδῶν-όνος, γνώμων-ονος, κα-

ωνών —όνος, κηδεμών —όνος, χελιδών —όνος, χιών —όνος.

ων-ωνος· Ἐξαιροῦνται καὶ γράφονται εἰς τὴν παραλήγουσαν μὲ —ω :

1) Τὰ περιεκτικὰ ἄμπελων—ώνος, ἔλαιων—ώνος, δρυμνών—ώνος, καλαμών—ώνος, λειμών—ώνος, παρθενών—ώνος, σιτοβολών—ώνος, στρατών—ώνος.

2) Τὰ κύρια ὀνόματα (προσώπων, ὀρέων κλπ.)

α) Ἀγάθων—ωνος, Ἀρίων—ωνος, Δευκαλίων—ωνος, Ζήνων—ωνος, Ξένων—ωνος, Ὄθων—ωνος, Παίων—ωνος, Σόλων—ωνος, Φαίδων—ωνος, Φωκίων—ωνος κλπ.

β) Ἐλικών—ώνος, Κιθαιρών—ώνος, Πάρνων—ωνος.

Ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ γράφονται μὲ —οτά· Ἀγαμέμνων—ονος, Ἀμφικτίων—ονος, Ἰάσων—ονος, Μέμνων—ονος, Σάξων—ονος, Στρυμῶν—όνος, (τὸ Ἀμφίων διφορεῖται). Καὶ

γ) Τὰ ἐξῆς δεκαπέντε ὀνόματα· ἄγκων—ώνος, ἄγων—ώνος, αἰών—ώνος, ἄμβων—ωνος, ἄρραβῶν—ώνος, βουβῶν—ώνος, θαμῶν—ώνος, καύσων—ωνος, κλύδων—ωνος, κώδων—ωνος, πῶγων—ωνος, ρῶθων—ωνος, σάπων—ωνος, χειμῶν—ώνος καὶ τὸ ξενικὸν λεγεῶν—ώνος.

III. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΘΗΛΥΚΩΝ

—αινα· 1. Τὰ εἰς —αινα λήγοντα θηλυκὰ ὀνόματα γράφονται μὲ —αι· θεράπ—αινα, λέ—αινα, λύκ—αινα, ὕ—αινα, τρί—αινα, Λάκ—αινα, μέλ—αινα, τάλ—αινα, φαγέδ—αινα, φάλ—αινα· — (εἰς τὰ βλέννα, γέεννα τὸ —εννα ἀνήκει εἰς τὸ θέμα καὶ δὲν εἶναι παραγωγικὴ κατάληξις).

—αιρα· 2. Τὰ εἰς —αιρα λήγοντα θηλυκὰ γράφονται μὲ —αι· μάχ—αιρα, μέγ—αιρα.

Σημ. Εἰς τὰ αἶρα (ή), καὶ σφαῖρα τὸ —αι —εἶναι θεματικόν.

—έλλα· 3. Τὰ εἰς —έλλα λήγοντα θηλυκὰ γράφονται μὲ δύο —λλ· βδ—έλλα, δίκ—έλλα, θύ—έλλα· καὶ τῆς Νέας· καν—έλλα, ὄμπρ—έλλα, φαν—έλλα, φουстан—έλλα.

Ἐπίσης καὶ τὰ λήγοντα εἰς —ίλλα γράφονται μὲ δύο —λλ·

—ισσα. 4. Τὰ εἰς —ισσα λήγοντα θηλυκὰ γράφονται μὲ —ι— καὶ δύο —σσ— βασίλ—ισσα, μέλ—ισσα, Κίλ—ισσα· καὶ τῆς Νέας: ἀρχόντ—ισσα, γειτόν—ισσα, γερόντ—ισσα, φόν—ισσα.

—ια. 5. Τὰ εἰς —ια λήγονται παροξύτονα θηλυκὰ γράφονται μὲ —ι— β ρ α χ ὕ π.χ. ἀγγελ—ία, ἐπιθυμ—ία, ἀρχηγ—ία, ἀσωτ—ία, ἡγεμον—ία, κακ—ία, μαν—ία, ξεν—ία, τυρανν—ία, φιλ—ία, φιλοκαλ—ία κλπ.

—(ε)ια. α) Τὰ προπαροξύτονα εἰς —εια θηλυκὰ γράφονται μὲ —ει— π.χ. ἀκριβ—εια, ἀλήθ—εια, ἀμέλ—εια, εἰλικριν—εια, εὐπείθ—εια, εὐσέβ—εια.

Σημ. Τὸ —εια εἰς τὰ ὀνόματα αὐτὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ θεματικὸν —ε— τῶν συγμολήκτων ἐπιθέτων καὶ τὴν κατάληξιν—ια : (ἀληθέ(σ)—ια > ἀλήθεια). Εἰς τὰ Ἄλἐξάνδρ—εια, Ἀντίοχ—εια, Δεκέλ—εια, Μαντίν—εια, Χαιρών—εια τὸ —ει— εἶναι κατ' ἀναλογίαν.

β) Ἐπίσης μὲ —εια ὀρθογραφοῦνται καὶ τὰ θηλυκὰ τὰ παραγόμενα ἀπὸ ρήματα εἰς —εῦω (βασιλ—εῦω) βασιλ—εία, (δουλ—εῦω) δουλ—εία, (κολακ—εῦω) κολακ—εία, (ξυλ—εῦω) ξυλ—εία, (παιδ—εῦω) παιδ—εία, (πολιτ—εῦω) πολιτ—εία, (πορ—εῦομαι) πορ—εία, (πραγματ—εῦομαι) πραγματ—εία, (συνοδ—εῦω) συνοδ—εία.

γ) Γράφονται μὲ —ει— τὰ θηλυκὰ τὰ παραγόμενα ἀπὸ τριτόκλιτα ἐπίθετα εἰς—υς (μὲ υ) π.χ. (ἀμβλύς)—ἀμβλ—εῖα, (βραδύς)—βραδ—εῖα, (ἡδύς)—ἡδ—εῖα, (ὀξύς)—ὀξ—εῖα, (πλατύς) πλατ—εῖα, (ταχύς)—ταχ—εῖα, (τραχύς)—τραχ—εῖα.

—οια. δ) Μὲ —οι γράφονται ὅσα ἔχουν —ο— εἰς τὸ θέμα : ἄγνο—ια, ἄνο—ια, ἔννο—ια, εὐνο—ια, διάνο—ια, διχόνο—ια, ὁμόνο—ια, ὀξύνο—ια, παράνο—ια, πρόνο—ια· ἄπλο—ια, εὐπλο—ια, εὐρο—ια, παλίρρο—ια· πρβ. χρο—ία, Εὔβο—ια.

—οσυνη. 6. Τὰ εἰς —οσύνη λήγοντα θηλυκὰ ἐξ ἐπιθέτων οὐσιαστικὰ γράφονται μὲ —ο—, ὅταν πρὸ τῆς παραγωγικῆς καταλήξεως —οσύνη ὑπάρχῃ μακρὰ ἢ θέσει μακρὰ συλλαβή· δικαί—οσύνη, εὐγνωμ—οσύνη, μνημ—οσύνη, σωφρ—οσύνη, ἐνῶ γράφονται μὲ —ω—, ὅταν

1. σκιλλοκρόμμυδον (κοινῶς μπότσικας).

πρὸ τῆς καταλήξεως —ωσύνη ὑπάρχη βραχεῖα συλλαβή· ἀγι—
—ωσύνη, ἀγαθ—ωσύνη, ἱερ—ωσύνη, καλ—ωσύνη.

- οτης· 7. Τὰ εἰς —οτης (—οτητος) λήγοντα θηλυκὰ τριτόκλιτα γράφονται μὲ —ο· ἀγι—ότης, ἄθω—ότης, ἀρχαι—ότης, θε—ότης, ἱερ—ότης, ἰδι—ότης, ἱκαν—ότης, λαμπρ—ότης, νε—ότης, ξηρ—ότης, ὄρατ—ότης, ποι—ότης, ρευστ—ότης, σεμν—ότης, ταυτ—ότης, ψυχικ—ότης.

IV. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΟΥΔΕΤΕΡΩΝ

- ιον· 1. Τὰ λήγοντα εἰς —ιον οὐδέτερα ὑποκοριστικὰ γράφονται μὲ —ι· π.χ. βιβλ—ίον, θραν—ίον, ὄρνιθ—ίον, ραβδ—ίον, σαρκ—ίον, τοπ—ίον, φορτ—ίον, χωρ—ίον, ψωμ—ίον, ὠτ—ίον.

- (— ειον)· 2. Ἐξαιροῦνται καὶ γράβονται μὲ —ει— ὅσα εἰς —ειον σημαίνουν τόπον, ὅπου γίνεται κάτι, ἢ ἐργαλεῖον, ἀμοιβή· π.χ. α) βαφ—εῖον, γραφ—εῖον, ἰατρ—εῖον, κουρ—εῖον, καπηλ—εῖον, κεραμ—εῖον, μαντ—εῖον, μουσ—εῖον, πρυταν—εῖον, στρατηγ—εῖον (καὶ στρατήγιον), φυλακεῖον (καὶ φυλάκιον), σχολ—εῖον, ᾠδ—εῖον (πρβ. τῆς Νέας· ἀρτοποι—εῖον, ἀρωματοπωλ—εῖον, μηχανουργ—εῖον, ραφ—εῖον, σιδηρουργ—εῖον).

β) ἀγγ—εῖον, ἐργαλ—εῖον, δοχ—εῖον, φρυγ—εῖον, ψυγ—εῖον·
γ) ἀριστ—εῖον, βραβ—εῖον, καλλιστ—εῖον.

- τήριον· 3. Τὰ λήγοντα εἰς —τήριον καὶ σημαίνοντα τόπον καὶ ὄργανον γράφονται μὲ —η εἰς τὴν προπαραλήγουσαν· π.χ.

βουλευ—τήριον, γυμνασ—τήριον, ἐργασ—τήριον, δικασ—τήριον, θυσιασ—τήριον, κολυμβη—τήριον, πρᾶ—τήριον, ὕφαν—τήριον, β) εἰσι—τήριον, πιεσ—τήριον, προσκλη—τήριον (πρβ. τῆς Νέας· ἀναγνωσ—τήριον, ἐλα—τήριον, ἐπιμελη—τήριον, διῦλισ—τήριον, κλωσ—τήριον, παρατηρη—τήριον, πλυν—τήριον).

- ὕδριον· 4. Τὰ λήγοντα εἰς —ὕδριον ὑποκοριστικὰ ὀρθογραφοῦνται μὲ —υ· λογ—ὕδριον, να—ῦδριον, νεφ—ὕδριον, νησ—ὕδριον.

- ὕλλιον· 5. Τὰ λήγοντα εἰς —ὕλλιον ὑποκοριστικὰ γράφονται μὲ —υ· καὶ δύο —λλ· π.χ. ἀλσύ—λλιον, ἀνθ—ὕλλιον, δενδρ—ὕλλιον, δασ—ὕλλιον, εἶδ—ὕλλιον, ἐπ—ὕλλιον.

- ύφιον· 6. Τὰ λήγοντα εἰς —ύφιον ὑποκοριστικὰ γράφονται μὲ —υ· π.χ. ζω—ύφιον.

V. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

- αινω· 1. Τὰ λήγοντα εἰς —αῖνω ρήματα γράφονται μὲ —αι· π.χ. αὐ—αῖνω, βαῖνω, (ἀνα—, κατα—, δια—, μετα—) θερμ—αῖνω, ἰ—αῖνω (κυρίως ἰαν—), μαρ—αῖνω, μωρ—αῖνω, ξηρ—αῖνω, περ—αῖνω, ρυπ—αῖνω, ὕγι—αῖνω, ὕγρ—αῖνω, ὕφ—αῖνω.

- αῖρω· 2. Τὰ λήγοντα εἰς —αῖρω ρήματα γράφονται μὲ —αι· π.χ. ἀσπ—αῖρω, γερ—αῖρω, ἐχθ—αῖρω, καθ—αῖρω, καρκ—αῖρω,¹ μαρμ—αῖρω². Εἰς τὸ σκαῖρω³ τὸ —α— εἶναι θεματικόν.

Σημ. Τὸ —ι— εἰς τὰ εἰς —αῖνω καὶ —αῖρω ρήματα προέρχεται ἀπὸ ἐπένθεσιν τοῦ ἡμιφώνου —j— τῆς ρηματικῆς καταλήξεως —jω (μαρὰν —jω > μαραῖνω, καθάρ— jω > καθαῖρω, πρβ. καὶ οἰκτερ— jω > οἰκτεῖρω, τέν — jω > τείνω).

(Εἰς τὰ ρήματα φέρω, δέρω, ἔρρω κατάληξις εἶναι τὸ —(ρ)ω καὶ ὄχι τὸ —αῖρω· διὰ τοῦτο δὲν ἀκολουθοῦν τὸν κανόνα).

- ἰζω· 3. Τὰ λήγοντα εἰς —ἰζω ρήματα γράφονται μὲ —ι· π.χ. ἀρχ—ἰζω, βαδ—ἰζω, δροσ—ἰζω, ἐθ—ἰζω, ἐλπ—ἰζω, ζαλ—ἰζω, κομ—ἰζω, νομ—ἰζω, ξεν—ἰζω, ποτ—ἰζω, ραντ—ἰζω, σιτ—ἰζω, φωτ—ἰζω. Ἐξαιροῦνται τὰ ἄθρο—ἰζω, δανε—ἰζω, χρη—ἰζω» (χρήζω) καὶ τὰ μιμηλά.⁴

- λλω· 4. Τὰ λήγοντα εἰς —λλω παροξύτονα ρήματα γράφονται μὲ —λλ— π.χ. ἀγάλ—λω, ἀγγέλ—λω, βάλ—λω (ἀνα—δια—κατα—μετα—περι—συν—), θάλ—λω, ἰάλ—λω, ὀκέλ—λω, πάλ—λω, σφάλ—λω, ψάλ—λω.

Τὸ δεύτερον —λ— εἰς τὰ εἰς —λλω ὀφείλεται εἰς ἀφομοίωσιν τοῦ ἡμιφώνου —j— τῆς καταλήξεως —jω ἀπὸ τὸ —λ— τοῦ θέματος (ἀγάλ—jω > ἀγάλ—λω).

- σσω· 5. Τὰ λήγοντα εἰς —σσω ἢ —τιω παροξύτονα ρήματα γράφονται

1. κραδαίνομαι, σείομαι. 2. ἀστράπτω. 3. πηδῶ.

4. βαθῶζω (ὀλακτώ), βλύζω (ἀναβλύζω), γογγύζω, γρούζω (γρυλλίζω), κελαρῶζω, κλύζω (κατακλύζω), ὀλολύζω (κραυγάζω δυνατά), σφύζω (ἀναπάλλομαι, σφριγῶ), τονθορούζω (μουρμουρίζω).

- ττω· μέ δύο -σσ-, -ττ- π.χ. δρά-ττω, θαά-σσω (θά-σσω), μάσ-σω, νύσ-σω, πράσ-σω (-ττω), ράσ-σω, τάσ-σω (-ττω).
- υνω· 6. Τά λήγοντα εἰς -υνω ῥήματα γράφονται μέ -υ- π.χ. ἀμβλ-ύνω, βραδ-ύνω, ἡδ-ύνω, καλλ-ύνω, λαμπρ-ύνω, ὄξ-ύνω, ταχ-ύνω.
- ωνω· 7. Τά λήγοντα εἰς -ωνω ῥήματα γράφονται μέ -ω- π.χ. ἀφιερ-ώνω, ἀπλ-ώνω, ἀδλακ-ώνω, δυναμ-ώνω, θεμελι-ώνω, θυμ-ώνω, κυκλ-ώνω, ὀρθ-ώνω (ἀν-δι-κατ-), σαρ-ώνω, στεφαν-ώνω, τελει-ώνω, ὑψ-ώνω, χαμηλ-ώνω· ἐξαιρεῖται τὸ ὁμόνω.

VI. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ

- ει· 1) Γράφονται μέ -ει τὰ ἐπιρρήματα· ἀτρεμ-εἰ, αὐθωρ-εἰ, αὐτολεξ-εἰ, αὐτοστιγμ-εἰ, ἀσυλ-εἰ, ἀμισθ-εἰ, νηποιν-εἰ, οἶον-εἰ, παμπηφ-εἰ, πανδημ-εἰ.
- ηδον· 2. Τά λήγοντα εἰς -ηδόν ἐπιρρήματα γράφονται μέ -η-· ἀγγελ-ηδόν, κλαγγ-ηδόν, κρυφ-ηδόν, πρην-ηδόν, σπειρ-ηδόν, σφαιρ-ηδόν, σωρ-ηδόν, φαλαγγ-ηδόν· (πρβ. βοτρυ-δόν, τὸ ὁποῖον διατηρεῖ τὸ -υ- τοῦ θέματος).
- στι· 3. Τά λήγοντα εἰς -στι γράφονται μέ -ι-· ἀγέλα-στί, ἀκροβολι-στί, ἀπνευ-στί, βαρβαρι-στί, ἔλληγι-στί, μεγάληω-στί-νεω-στί, ὄνομα-στί, χια-στί, χυδαῖ-στί κλπ.
- τι· 4. Τά λήγοντα εἰς -τι γράφονται μέ -ι-· ἀκηρυκ-τί, ἀμαχη-τί, ἀμελλη-τί, ἀναιμω-τί, ἀνωμο-τί, ἀσκαρδαμυκ-τί, ἀσυζητη-τί, ἀτιμωρη-τί κλπ.
- ως· 5. Τά λήγοντα εἰς -ως γράφονται μέ -ω-· ἄλλ-ως, βαθέ-ως, γοργ-ώς, ἡσύχ-ως, θορυβωδ-ώς, ἱκαν-ώς, καλ-ώς, λαμπρ-ώς, ὄλ-ως, πάντ-ως, ρητ-ώς, σοβαρ-ώς, ταχ-έως, ὑπούλ-ως, φανερ-ώς, χυδαῖ-ως, ὦμ-ώς.

VII. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ ΔΕΥΤΕΡΩΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ

α) Τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τοῦ β' συνθετικοῦ συνήθως ἐκτείνε-ται· στρατ-ηγός, ὀδ-ηγός, πλοη-γός (-ἄγω), ὄν-ηλάτης, ἀμαξ-ηλάτης, στρατ-ηλάτης (-ἐλαύνω).

Ἄπο τὰ β' συνθετικά, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσι ἀπὸ —ο— ἐκτείνουσι τὸ ἀρχικὸν φωνῆν τὰ ἐξῆς· ὀβολός—διώβολον, ὀδύνη—ἀνώδυνος, ὄλεθρος—πανωλεθρία, ἐξώλης· ὀμαλός—ἀν—ὠμαλός· ὄμνημι—ἀν—ὠμητος, συν—ωμοσία· ὄνομα—ἐπ—ὠνυμος, συν—ὠνυμος, ἀν—ὠνυμος, πολυ—ὠνυμος· ὄνυξ—πολυ—ὠνυχος· ὄρος—ὕπ—ὠρεία· ὄροφος—δι—ὠροφος· ὄρυσσω—δι—ὠρυξ· ὄφελος—ἀν—ὠφελής, βι—ὠφελής.

Σημ. Τὰ ὄλεθρος, ὀμαλός καὶ ὄροφος δὲν τρέπουσι τὸ ο — εἰς —ω, ὅταν ἢ πρὸ τοῦ —ο— συλλαβῆ εἶναι μακρὰ ἢ θέσει μακρὰ· ψυχ—ὄλεθρος, ὕψ—ὄροφος, ἐξ—ὀμαλισμός κλπ.

β) Αἱ λέξεις αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ ρ— ὡς β' συνθετικά διπλασιάζουσι τὸ ρ, ἐπειδὴ τὸ σ ἢ τὸ φ, τὸ ὁποῖον προηγεῖτο τοῦ ρ, ἔκανε ὥστε νὰ ἀκούεται κατὰ τὴν προφορὰν καὶ δευτέρον ρ· π.χ. σρέ—ω· ἔ—ρρεον· ἀνα—ρρέω, δια—ρρέω, κατα—ρροή, κατα—ρράκτης. —φρῆ—σις· ἀνά—ρρησις, ἀντί—ρρησις, πα(ν)ρρησία. φ—ρί—πτω· ἔ—ρριπτον, ἀνα—ρρίπτω, ἀπο—ρρίπτω, ἐπι—ρρίπτω, κατα—ρρίπτω. ἀνα—ρριπίζω, ἀνα—ρρίπισις. φρη—γνυμι· δια—ρρήγνυμι, διά—ρρηξις, δια—ρρήκτης. σρω—ννυμι· ἀνα—ρρωννύω, ἄ—ρρωστος, ἐπί—ρρωσις.

Σημ. Ὅταν α' συνθετικὸν εἶναι τὸ εὔ —, δὲν διπλασιάζεται τὸ ρ —· π.χ. εὔ—ριπος, εὔ—ροια, εὔ—ρυθμος, εὔ—ρωστος κλπ.

γ) Ἡ λέξις νῆσος ὡς β' συνθετικόν, ὅταν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι τριτόκλιτον, ἀφομοιώνει τὸ —ς τῆς γενικῆς τοῦ α' συνθετικοῦ καὶ γράφεται μὲ δύο —νν· — Ἄλός — νῆσος > Ἄλόν—νησος, μυδός — νῆσος, > Μυδόν—νησος, Πέλοπος—νῆσος > Πελοπόν—νησος, (ἐνῶ τὰ ἔλαφό—νησος, χερσό—νησος γράφονται μὲ ἕνα—ν—).

VIII. ΤΟΝΟΙ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΝΙΣΜΟΥ

Κύριος τόνος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἦτο ὁ ὀξεύς τόνος, ἡ ὀξεῖα (')· ἡ βαρεῖα ἐτίθετο εἰς τὴν ἄτονον λήγουσαν καὶ ἡ περισπωμένη προῆλθεν ἀπὸ τὴν συνένωσιν τῆς ὀξεῖας τῆς παραλλήλου καὶ τῆς βαρεῖας τῆς ληγουσῆς· διὰ τοῦτο καλεῖται καὶ ὀξυβαρεῖα. (κῆπος > κῆ—πος). Ἡ ὀξεῖα παραμένει ὁ κύριος τόνος, ὁ ὁποῖος τίθεται παντοῦ, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων ποῦ ἡ λήγουσα εἶναι βραχεῖα καὶ ἡ παραλλήγουσα εἶναι τονιζομένη μακρὰ συλλαβῆ (—ῆ—ω ἢ δίφθογγο), ὅποτε τίθεται περισπωμένη.

Ἡ **περισπωμένη** τῆς ληγοῦσης προῆλθεν ἐκ συναιρέσεως τῶν φωνηέντων τῆς παραληγοῦσης καὶ τῆς ληγούσης· π.χ. **μνά-α** > **μν-ᾶ**, Ἐρμέ-ᾶς > Ἐρμ-ῆς, πλό-ός > πλοῦς, νό-ός > νοῦς, πά-ίς > παῖς, νά-ύς > ναῦς. **τιμά-όν** > **τιμ-ών**, (τὸ) **ποιέ-όν** > **ποιοῦν**, **δηλό-όν** > **δηλοῦν**.

Κανόν. Εἰς τὴν λήγουσαν τίθεται **περισπωμένη**· α) εἰς τὴν μακροκατάληκτον γενικὴν καὶ δοτικὴν τῶν πρωτοκλίτων καὶ δευτεροκλίτων ὀνομάτων (τῆς **τιμῆς**, τῆ **τιμῆ**. τῶν **τιμῶν**, ταῖς **τιμαῖς**. τοῦ **γεωργοῦ**, τῷ **γεωργῷ**. τῶν **γεωργῶν**, τοῖς **γεωργοῖς**), β) εἰς τὰ συνηρημένα ὀνόματα (ὡς· **μνᾶ**, **νοῦς**, **Ξενοφῶν**, **Σοφοκλῆς**)· **ρήματα** (ὡς· **τιμᾶ**, **ποιᾶ**, **δηλᾶ**)· **ἐπιρρήματα** (ὡς· **ἐπιμελῶς**, **κακῶς**) καὶ γ) εἰς τὰ κύρια ὀνόματα (**Ἀκεψιμᾶς**, **Γονατᾶς**, **Λουκάς**, **Παλαμᾶς**· καὶ τῆς **Νέας**, ὡς· **Βουτσᾶς**, **Γεωργαλᾶς**, **Κανταρτζῆς**, **Κοραῆς**).

1. Τονισμός πρωτοκλίτων

α. Ἡ **κατάληξις** —α τῆς ὀνομαστικῆς τῶν θηλυκῶν τῆς πρώτης κλίσεως εἶναι **μακρά**, ὅταν πρὸ αὐτῆς ὑπάρχῃ φωνῆεν ἢ —ρ— (ἢ **ἐλαί-α**, ἢ **χώρ-α**), ἐνῶ εἶναι **βραχέα**, ὅταν πρὸ τοῦ —α ὑπάρχῃ σύμφωνον ἐκτὸς τοῦ ρ— (ἢ **μοῦσ-α**, ἢ **πεῖν-α**).

Ἐξαιρέσεις, ἡ ὅποια εἶναι φαινομενική· εἰς μερικὰ πρωτόκριτα θηλυκά, παρ' ὅτι πρὸ τοῦ —α ὑπάρχει φωνῆεν ἢ —ρ—, τὸ —α εἶναι **βραχὺ** καὶ **περισπῶνται** :

α) **γραῖ-α**, **γαῖ-α**, **μαῖ-α**, **μυῖ-α**

β) **μοῖ-ρα**, **πεῖ-ρα**, **σπεῖ-ρα**, **σφαῖρ-α**, **σφῦ-ρα**, **πρῶρ-α**

γ) **εὐθεῖ-α**, **ἠδεῖ-α**, **ὄξει-α**, **πλατεῖ-α**, **ταχεῖ-α**, **τραχεῖ-**

α κλπ. (ἡ κατηγορία αὐτὴ τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων προέρχεται ἀπὸ ἄρσ. τριτόκλιτα ἐπίθετα εἰς —υς μὲ —υ (εὐθύς > εὐθε-**ja** > **εὐθεία**).

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι πρὸ τοῦ —α ὑπῆρχεν ἀρχικῶς τὸ ἡμίφωνον —j—, (ποῦ ἤκούετο περισσότερον ὡς σύμφωνον), τὸ ὅποion ἐξέπεσεν.

β. Τὰ πρωτόκλιτα θηλυκά λαμβάνουν εἰς τὴν αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ τὸν τόνον τῆς ὀνομαστικῆς τοῦ ἐνικοῦ :

ἡ ἐλαί-α	ἡ χώρ-α	ἡ μου-σα	ἡ σφαί-ρα
τὴν ἐλαί-αν	τὴν χώρ-αν	τὴν μου-σαν	τὴν σφαί-ραν
ὦ ἐλαί-α	ὦ χώρ-α	ὦ μου-σα	ὦ σφαί-ρα

c. Ἡ κατάληξις -ας τῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσεως εἶναι μακρά:

τῆς ἐλαί-ας	τῆς χώρ-ας	τὰς μουσ-ας	τοὺς στρατιώτ-ας
τὰς ἐλαί-ας	τὰς χώρ-ας	τὰς σφαίρ-ας	τοὺς ναύτ-ας

d. Τὸ ὑπογεγραμμένον -α τῆς δοτικῆς τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἡ κατάληξις -αις τῆς δοτικῆς τοῦ πληθυντικοῦ εἶναι μακρά:

τῇ ἐλαί-α	τῇ χώρ-α	ταῖς μουσ-αῖς	τοῖς στρατιώτ-αῖς
ταῖς ἐλαί-αῖς	ταῖς χώρ-αῖς	ταῖς σφαίρ-αῖς	τοῖς ναύτ-αῖς

2. Τονισμός τριτοκλίτων

a) Αἱ καταλήξεις -α-ι-ας τῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως εἶναι βραχεῖαι: σῶμ-α, κλητῆρ-ι, κλητῆρ-σι, κλητῆρ-ας.

Ἡ κατάληξις -ας τῆς ὀνομαστικῆς τῶν ὀνομάτων τῆς γ' κλίσεως καθίσταται μακρά λόγῳ ἀντεκτάσεως· π.χ. ὁ **τολμήσας** (ἀπὸ **τολμήσαντ-ς**, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκπίπτει τὸ -ντ- καὶ προκαλεῖται εἰς τὸ κενὸν ποῦ δημιουργεῖται ἀντέκτασις = ἔκτασις ἀντὶ τοῦ ἐκπίπτοντος -ντ-), ἐνῶ τὸ **τολμήσ-αν** διατηρεῖ τὴν βραχύτητα τοῦ **α**, διότι εἰς αὐτὸ ἐξέπεσε μόνον τὸ τελικὸν -τ- (τὸ **τολμήσαν(τ)**).

Τὰ τριτόκλιτα μονοσύλλαβα ὀξύνονται· **θήρ, κίς, κλείς, μήν, πούς, προῖξ, χεῖρ.**

Ἐξαιροῦνται καὶ περισπῶνται τὰ εἰς-υς μονοσύλλαβα (**δρῦς, μῦς, σῦς, ὄς** κλπ.) καὶ τὰ :

ἀρσ. εἰς (ἀπὸ ἐν-ς),	πᾶς, χοῦς (ἀπὸ χό-ός)	
θηλ. γλαῦξ	γραῦς	ναῦς
οὐδ. οὄς	πᾶν	πῦρ.

d. Σχηματική παράστασις περιπτώσεων, καθ' ἃς τίθεται περι-
σωμένη εἰς τὴν παραλήγουσαν.

μακρὰ παραλήγουσα

βραχεῖα λήγουσα

(-η-)

— ε — ο — αι — οι — α οὐδέτερον

(-ω-)

κῆπ-ος, εἶ-πε, ἐλαῖ-αι, γενναῖ-οι, δῶρ-α

— ι — α — ας — (-αν)

γ' κλίσεως : σῶμ-α, κλητῆρ-ι, κλητῆρ-α·

ρημάτων εἶπ-α, ποιοῦ-σι, εἶπ-ας, ἦσ-αν·

δίφθογγος

—α ὄνομ. θηλυκῶν α' κλίσεως, ποῦ ἔχουν πρὸ

τοῦ —α σύμφωνον ἐκτὸς τοῦ —ρ— μού-σα, πεῖ-να·

δίχρονον μακρὸν

—α κλητ. ἄρσ. πρωτοκλ. ὦ πολῖτ-α, ὦ Τεγεᾶτ-α.

3. Τονισμός τῆς κλητικῆς

Εἰς τὸν τονισμὸν τῆς κλητικῆς τοῦ ἐνικοῦ παρούσιάζεται συ-
χνὰ τὸ φαινόμενον τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου κατὰ μίαν ἢ δύο
συλλαβὰς (ὦ δέσποτα, ὦ ἄδελφε, ὦ πάτερ, ὦ σῶτερ, ὦ γύναι,
ὦ Σώκρατες, ὦ Σοφόκλεις, ὦ ἄληθες κλπ.). Τὸ φαινόμενον τοῦτο
ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι, κατὰ τὴν ἐκ τοῦ μακρόθεν κλήσιν, διὰ τὰ
γίνωμεν ἀκουστοί, τονίζομεν περισσότερον καὶ παρατεταμένως
τὰς πρώτας συλλαβὰς τῶν λέξεων, με ἀποτέλεσμα ἐνίοτε νὰ ἀκού-
ωνται κλειστότερα τὰ φωνήεντα τῶν τελευταίων συλλαβῶν (πρβ.
τὴν ἐκφώνησιν τῶν ἐφημεριδοπωλῶν **ἐφημερίδε εἰς**, κατὰ τὴν
ὁποῖαν τὸ ἄτονον τελικὸν —ε— ἀκούεται ὡς κλειστὸν —ι—). Οὕ-
τω ἡ κλητικὴ τοῦ ἐνικοῦ τῶν σιγμολήτων κυρίων ὀνομάτων λή-
γει εἰς —εις με —ει— ἀπὸ βράχυνσιν τοῦ τελευταίου φωνήεντος
(**εε > εις**), ἐνῶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ, ὅπου δὲν γίνεται
ἡ βράχυνσις αὐτῆ, ἀκούονται πλήρη τὰ δύο —εε— καὶ καταλήγουν
εἰς —ης (**εεσ = ἦς**, Ἡρακλέες > ἦς, πρβ. καὶ Σώκρατ-εσ, ἐνῶ
ὄνομ. Σωκράτ-ης). Καὶ εἰς τὰ **ἱερεῦ**, **Ζεῦ**, **Ἰδομενεῦ** γίνεται ἀνα-
βιβασμὸς τοῦ τόνου καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ
περισπῶνται, ἐνῶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ὀξύνονται. Δηλαδὴ ἐνῶ
τὰ ὀνόματα αὐτὰ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ ὠξυτονοῦντο
ἐπὶ τῆς ληγούσης (**ἱερεῦς**, **Ζεῦς**, **Ἰδομενεῦς**), εἰς τὴν κλητικὴν
τοῦ ἐνικοῦ, λόγῳ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου, ἔνεκα τῆς «κλή-

σεως», ὁ ὄξυς τόνος ἀκούεται ἐπὶ τοῦ —έ— τῆς παραληγούσης, ἐνῶ εἰς τὸ —ὀ— τῆς ληγούσης σημειοῦται ὁ βαρὺς τόνος (ἢ **βαρεῖα**) καὶ ἐκ τῆς **ὀξυβαρείας** αὐτῆς προκύπτει ἡ περισπωμένη τῆς κλητικῆς τῶν ὀνομάτων αὐτῶν.

4. Τονισμὸς τοῦ δίχρονου τῆς παραληγούσης

— ακος· 1. Τὰ ὀνόματα τὰ λήγοντα εἰς —ακος ἔχουν τὸ δίχρονον —α—τῆς παραληγούσης β ρ α χ ὀ· π.χ. **ἄνθρωπ—άκος, γιατρ—άκος, δασκαλ—άκος, διαβολ—άκος, Κυρι—άκος, Σπηλι—άκος, Σταματάκος.**

— αν -ανος· 2. Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα τὰ λήγοντα εἰς —αν—ανος ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μ α κ ρ ὀ ν· π.χ. **μεγιστάν—ἄνος, παιδάν—ἄνος, Τιτάν—ἄνος.** (πρβ. τῆς Νέας Πρεβεζ—ἄνος, Σουλτ—ἄνος).

— αξ· 3. Τὰ εἰς —αξ λήγοντα θ η λ υ κ ἄ τριτόκλιτα ὀνόματα ἔχουν τὸ —α— β ρ α χ ὀ· π.χ. ἡ **αῦλα—αξ, ἡ κλίμ—αξ, ἡ λειμ—αξ** (=λειμών), ἡ **σιμῖλ—αξ**, (=εἶδος πρίνου), πρβ. καὶ ἡ **λαῖλ—αψ**, ἐνῶ τὰ εἰς —αξ ἀρσενικά ἔχουν τὸ —α— μ α κ ρ ὀ ν· π.χ. **ἄρπ—αξ, βλάξ** (αἰτ. βλαῦκα), **θώρ—αξ, λάβρ—αξ, οἰ—αξ** (ἐξαιρεῖται τὸ **χειρῶν—αξ**).

— ατης }
— ιτης } 4. Τὰ λήγοντα εἰς —ατης καὶ —ιτης ἀρσενικά ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μ α κ ρ ὀ ν· π.χ. **Σπαρτι—άτης** (Σπαρτι—ἄται, ἢ Σπαρτι—ἄτις), **Τεγε—άτης** (Τεγεᾶται, ἢ Τεγεᾶτις). —ὄπλ—ίτης (ὄπλ—ίται), **πολ—ίτης** (πολ—ίται), πρβ. **πρεσβύτης** (πρεσβῦται). (ἐξαιροῦνται τὰ ξενικά: **Γαλάται, Σαρμάται**).

Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουν τὸ δίχρονον β ρ α χ ὀ τὰ ἐκ ρημάτων παραγόμενα π.χ. **ἀναβ—άτης** (ἀναβ—άται) **ἐπιστ—άτης** (ἐπιστ—άται), **θύτης** (θύται).

— ατος· 5. Τὰ λήγοντα εἰς —ατος ὀνόματα ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μ α κ ρ ὀ ν· **γεμ—ἄτος, μυρωδ—ἄτος, Λασκαρ—ἄτος.**

ις — ιδος· 6. Τὰ εἰς —ις—ιδος θηλυκὰ ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης β ρ α χ ὀ· **ἄσις—ιδος, ἐλπῖς—ιδος, πατρῖς—ιδος.**

Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουν τὸ —ι— τῆς παραληγούσης μακρὸν τὰ **ἀψῖς—ιδος, βαλβῖς—ιδος, κηλῖς—ιδος, κνημῖς—ιδος, κρηπῖς—ιδος, νησῖς—ιδος, ραφανῖς—ιδος, σφραγῖς—ιδος, χειρῖς—ιδος, ψηφῖς—ιδος.**

— ις — ινος· 7. Τὰ εἰς — ις — ινος τριτόκλιτα ἔχουν τὸ δίχρονον τῆς παραλη-
γούσης μακρόν· ἄκτις—ίνος, δελφίς—ίνος (καὶ δελφίν—ίνος),
Ἐλευσίς — ινος, Σαλαμῖς — ινος, ὠδῖς — ινος (καὶ ὠδίν — ινος).

5. Ὀνόματα ἔχοντα τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης μακρόν·

1. Πρωτόκλιτα θηλυκὰ ὀνόματα ἔχοντα τὸ δίχρονον τῆς παρα-
ληγούσης μακρόν :

αἰσχῶνη (αἰσχῶναι) δίνη (δῖναι) ζῆμη (ζῆμαι) ἴλη (ἴλαι) κνῖσα
(κνῖσαι) λύπη (λύπαι) μᾶζα (μᾶζαι) νίκη (νῖκαι) πῖνα (ἄστρεον)
(πῖναι) ρίνη (ρῖναι) σμίλη (σμῖλαι) σφῦρα (σφῦραι) τρῦπα (τρῦ-
παι) ὕλη (ὕλαι).

2. Δευτερόκλιτα ἄρσενικὰ ὀνόματα ἔχοντα τὸ δίχρονον τῆς πα-
ραληγούσης μακρόν :

ἄθλον, ἄθλος, βίκος,¹ γρίνος,² γρίπος,³
γρίφος, γρύλος,⁴ γῦρος, δίνος,⁵ θρύλος,
μίμος, μῦθος, πῖλος, πρίνος, πῦον,
ρίπος,⁶ σῖτος, (τὸ) σκύλον, στῦλος,
σῦκον, φῦλον, (ἡ) σχίνος,⁷.

Ἐπίσης τὰ κύρια ὀνόματα·

Γρῦνος, Θῦνος, Νίνος, Σκύρος, Σῦρος,
Σπίνος, Φρίξος, Φρῦνος, Χίος (ὁ).

3. α) Τριτόκλιτα θηλυκὰ ἔχοντα τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης
μακρόν :

θλίψις, ἴβις,⁸ ἴρις, ἴς (ἴνες)
μίξις, ρίψις, στῦψις, ψῦξις

β) Τριτόκλιτα οὐδέτερα ἔχοντα τὸ δίχρονον τῆς παραλη-
γούσης μακρόν :

κύδος,⁹ κύρος, μίσος, νίκος, ρίγος,
σκῦτος,¹⁰ στίφος, σφρίγος, φύκος, ψύχος.

* Τὰ λήγοντα εἰς — μα τριτόκλιτα ρηματικά οὐδέτερα ἔχουν
τὸ δίχρονον τῆς παραληγούσης βραχύ· π.χ. ἄμμα,¹¹ βάμμα,
κλάσμα, ξόσμα, ράμμα, σκάμμα, στίγμα, τάγμα.

→

1. πίθος, στάμνα, (μτγν. κτηνοτροφικὸν φυτόν), 2. δέρμα ζώου, 3. δίκτυον,
4. νεογνὸν χοίρου. 5. σπρόβιλος, 6. ψάθα, 7. μαστιχόδενδρον, 8. εἶδος πτη-
νοῦ, 9. δόξα, 10. δέρμα, 11. σχοινίον, κόμβος, (θηλειά).

** Ἐξαιροῦνται καὶ ἔχουν μακρόν τὸ δίχρονον τῆς παραληγουσῆς ὅσα ἐκ τῶν εἰς —μα δὲν ἔχουν ἄλλο σύμφωνον πρὸ τοῦ —μα· π.χ.

δρᾶ-μα, θῦ-μα, κλῖ-μα, κρῖ-μα, κῦ-μα, λῦ-μα, νᾶ-μα¹, πλῦ-μα, ρῦ-μα², φῦ-μα³, χῦ-μα⁴ κλπ.

*** Εἰς τὰ πρῖσ-μα καὶ χρῖσ-μα τὸ —σ— δὲν εἶναι θεματικόν· (τὸ πρῖσ-μα προέρχεται ἐκ τοῦ φωνηεντολήκτου πρῖ-ω καὶ τὸ χρῖσ-μα ἐκ τοῦ χρῖ-ω)· διὰ τοῦτο ὀρθῶς περισπῶνται, τὸ δὲ πρᾶγ-μα προέρχεται ἐκ τοῦ πρῆγ-μα.

Οὐδέτερα μετοχῶν ἔχοντα τὸ δίχρονον τῆς παραληγουσῆς μακρόν :

Τὸ ἀμβλῦνον	βραδῦνον	βρῖθον	δακρῦον
εὐθῦνον	θλίβον	ἰδρῦον	ἰθῦνον
ἰσχῦον	καλλῦνον	κηρῦττον	κλίνον
κρᾶζον	κρατῦνον	κρίνον	καλῦον
λαμπρῦνον	λεπτῦνον	λῦον	μεγαλῦνον
μολῦνον	ξῦνον	οἰκτίρον	ὀξῦνον
παχῦνον	πίνον	πίπτον	πλῦνον
πνίγον	πράττον	πραῦνον	ρίπτον
σκληρῦνον	σῦρον	παχῦνον	τριβον
φαιδρῦνον	φρίττον	χρῖον	ψῦχον.

IX. ΠΝΕΥΜΑΤΑ

Πνεῦμα δασύ ἢ δασεῖαν (προσφθιά) οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἰδίως οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ὠνόμαζον τὴν δασεῖαν προφοράν, ἢ ὁποῖα προηγεῖτο τοῦ ἀρχικοῦ φθόγγου ὠρισμένων λέξεων καὶ ἠκούετο ὡς χ— ἢ σ—
 ΗΟ ΗΕΛΙΟΣ = ὁ ἥλιος· (τὸ δασύ h, τὸ ὅποῖον δὲν ὑπῆρχεν ἀρχικὰ εἰς τὴν Ἰνδοευρωπαϊκὴν γλῶσσαν, προῆλθεν ἀπὸ s, sF [ἢ F ;])

Σημ. Τὸ γράμμα Η, τὸ ὅποῖον εἰς τὸ ἐλληνικὸν ἀλφάβητον ἐδήλωνε τὴν δασεῖαν προφοράν εἰς τὴν κεφαλαιογράμματον γραφὴν, παρεστάθη χάριν συντομίας εἰς τὴν μικρογράμματον γραφὴν μόνον μετὰ τὴν μίαν κάθετον καὶ ὀριζοντίαν κεραίαν ὡς Η, τὸ ὅποῖον κατόπιν ἠπλοποιήθη εἰς τὸ γωνιῶδες σημεῖον L καὶ τελικῶς εἰς τὸ γνωστὸν ἀπεστρογγυλωμένον σημεῖον τῆς

1. πᾶν τὸ ρέον, 2. τράβηγμα, 3. βλάστημα, φυτόν, 4. τὸ χυνόμενον.

δασείας ('). Διὰ τὸ σύμμετρον καὶ ὁμοίομορφον, εἰς τὰς λέξεις εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἐτίθετο δασεία, ἐτίθετο τὸ ἀντίθετον σημεῖον τῆς δασείας, τὸ ὁποῖον ἐδήλωνε τὸ ψιλὸν πνεῦμα, ἢ ψιλὴ (').

Αἱ ἀπὸ φωνήεντος ἀρχόμεναι δασυνόμεναι λέξεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δὲν εἶναι πολλαὶ καὶ δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τὰς ἀπομνημονεύσῃ κανεῖς μὲ τὴν μηχανικὴν μνήμην κατὰ ζεύγη.

Εἰς τὸ σχολεῖον ἢ διδασκαλία τῶν δασυνομένων λέξεων θὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ Δημοτικόν, ὅπου οἱ μικροὶ μαθηταὶ θὰ καταγράφουν εἰς ἰδιαιτέραν στήλην τοῦ τετραδίου των κάθε δασυνομένην λέξιν τὴν ὁποίαν συναντοῦν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους θὰ τὰς κατατάσσουν κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν καὶ καθ' ὁμάδας (κεχωρισμένως αἱ ἀρχόμεναι ἀπὸ ἄ—, ἀπὸ ἔ— κλπ.).

Δ α σ υ ν ὀ μ ε ν α ἰ λ έ ξ ε ἰ ς

Α

Ἄβρα¹ — ἄβρός, ἄγιος — ἄγνός, Ἄδης — ἄδρός, ἄθροίζω — ἄθρόος, αἶμα — αἰμασιά,² Αἶμος — αἰμύλος³ — αἰμωδιά⁴, αἴρεσις — αἰρῶ, ἄλας — ἄλέα,⁵ ἄλιεὺς — Ἄλις — Ἄλικαρνασσός, ἀλίζω — ἀλίσκομαι — ἄλλομαι, ἄλμα — ἄλς, ἄλυσις — ἄλωνίζω, ἄλωε⁶ — ἄλωσις, ἄμα — ἄμαξα, ἄμαρτάνω — ἄμαρτία, ἄμιλλα — ἄμις⁷ — ἄνυ⁸, ἄπαλός — ἄπαξ, ἄπας — ἄπλοῦς, ἀπλώνω — ἀπτομαι, ἄρκυς⁹ — ἄρμα, ἀρμόζω — ἀρμονία, ἀρμοστής — ἀρπάζω, αὔος — ἀψίκορος, ἀψίς (ἦ) — ἀψὺς (ὀ)

Ε

Ἐαυτός — ἐβδομάς, ἔβδομος — Ἐβραῖος, Ἐβρος — ἔδρα, ἔδος¹ — ἐδῶλιον,² εἴλω³ — εἰμαρμένη⁴ — εἰμαρται, εἴργνυμι — εἶρκτή,⁵ εἰρμός⁶ — εἶς, Ἐκάβη — ἐκάς, ἕκαστος — Ἐκάτη, ἐκάτερος — ἐκατόν, ἐκούσιος — ἐκών, Ἐκτωρ — Ἐλένη, Ἐλενος — Ἐλλάς, ἔλλανοδίκης — Ἐλλη, Ἐλλην — Ἐλλήσποντος, ἐλιγμός — Ἐλικών, ἐλιξ — ἐλίσσω, ἔλκος — ἔλκω, ἐλκύω — ἐλλέβορος,⁷ ἔλμινε⁸ — ἔλος, ἔνεκα — ἐνώνω — ἐνωσις, ἐξ — ἐξῆς — ἐξις, ἐορτή — ἐπομαι, ἐπτὰ — ἔρκος,⁹ ἔρμα¹⁰ — ἔρμαιον, ἐρμηνεύω — ἐρμηνεία,

1. ἔμπιστος θεράπαινα.
2. φράκτης ἐκ ξηρῶν λίθων (δημ. ξερολιθιά).
3. χαριτολόγος
4. μούδιασμα.
5. ἡλιακὴ θερμότης
6. ἄλωνι
7. οὐροδοχεῖον
8. φέρω εἰς πέρας
9. θηρευτικὸν δίκτυον.

1. κάθισμα.
2. ὑποκορ. τοῦ ἔδος.
3. ὁ εἴλωτας.
4. τύχη.
5. φυλακὴ.
6. σύνδεσις.
7. φαρμακευτικὸν φυτόν.
8. σκώληξ ἐντέρων.
9. περίφραγμα.
10. ἔρεισμα.

Ἐρμῆς — ἐρημητικῶς, Ἐρμιόνη — ἐρπετόν, ἔρπω — Ἐρριῶκος, ἐσπέρα — ἔσπερος, ἐστία — ἐστιατόριον — ἐστιῶ, ἑταιρεία — ἐταῖρος, ἕτερος — ἔτοιμος, εὔδα¹¹ — εὐρίσκω, ἐφθός — ἔψω, ἔωλος¹² — ἐῶς, ἔως (ἦ) — ἔως (σύνδ.).

Η

Ἡβη — ἡγεμών, ἡγοῦμαι — ἡδομαι, ἡδονή — ἡδύνα — ἡδύς, ἡθμός¹³ — ἡμιστά, ἡκω — Ἡλιανός, ἡλικία — ἡλιξ, ἡλιος — ἦλος,¹⁴ ἡμέρα — ἡμερος, ἡμέτερος — ἡμεῖς, ἡμισυς — ἡνίον, ἡπαρ — Ἡρα — Ἡρακλῆς — Ἡράκλειον, Ἡρόδοτος — Ἡρώ, Ἡρώδης — Ἡρωδιανός — ἦρως, Ἡσίοδος — Ἡσύχιος, ἦσυχος — ἦττα (ἦ) — ἦττωρ (ἦσσω), ἠφαίστειον — Ἡφαιστος.

Ι

Ἰδρώ — ἰδρύω — ἰδρώς, ἰέραξ — ἰερός, ἰημι — ἰκανός, ἰκέτης — ἰκετεύω, ἰκνοῦμαι — ἰλαρός,¹⁵ ἰλάσκομαι — ἰλεως,¹⁶ ἰμάς¹⁷ — ἰμάτιον, ἰμερος¹⁸ — ἶνα, Ἰππόλυτος — ἵππος, ἵπταμαι — ἴσταμαι, ἴστημι — ἰστίον, ἱστορία — ἱστορῶ, ἰστός.

Ο

Ὀδός — ὀδεύω, ὀδηγῶ — ὀδοιπόρος, ὀθεν — οἶος, ὀλκᾶς¹⁹ — ὀλκή,²⁰ ὀλμος²¹ — ὄλος, ὀμαλός — ὀμάς, ὀμήγυρις — Ὀμηρος, ὀμιλος — ὀμιλῶ, ὀμίχλη — ὀμοιος, ὀμοῦ — ὀμως, ὀπηλίκος — ὀπλή — ὀπλον, ὀποῖος — ὀπου — ὀπόσος, ὀπότερος — ὀπως, ὀρασις — ὀρίζω — ὀριον, ὀρκος — ὀρμαθός, ὀρμή — ὀρμος,²² ὀρμῶ — ὀρος (ὀ) — ὀρῶ, ὀς — ὀσάκις — ὀσιος, ὀσος — ὀστις, ὀταν — ὀτε — ὀτι — ὀτι, οὔτος — οὔτως.

Ω

ᾠδὴ — ὦρα, ὠραῖος — ὠρολόγιον — ὠριμος, ὠς — ὠστε.

11. καθεύδω. 12. μπαγατάτικος. 13. στραγγιστήρι. 14. καρφή. 15. χαρωπός. 16. εὐσπλαγχνικός. 17. λουρί. 18. πόθος. 19. φορτηγὸν ἱστιοφόρον. 20. ἔλιξις. 21. λίθος λεῖος κυλινδρικός. 22. ὀρμαθός, περιδέριον.

Χ. ΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΔΙΠΛΑ ΟΜΟΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

Γράφονται με διπλᾶ ὅμοια σύμφωνα αἱ κάτωθι λέξεις :

- ββ — κράββατος (κρεββάτι), Σάββατον (Σάββας κλπ.).
- γγ — α) ἄγγελος, ἄγγαρεία, γάγγλιον, γάγγραινα, γογγύζω, ἱλιγγος, κλαγγή, λάρυγξ (λάρυγγος), μαγγανεία, μῆνιγξ, (μῆνιγγος), παρασάγγης, πλάστιγξ (πλάστιγγος), σάλπιγξ (σάλπιγγος), σπόγγος, στραγγαλίζω, στρογγύλος, σφίγξ (σφιγγός), σφίγγω, φάλαγξ (φάλαγγος), φέγγω, φθόγγος, φόρμιγξ (φόρμιγγος), φραγγέλιον.
β) Ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ —ν τοῦ ἀ' συνθετικοῦ : ἔγ—γαμος (ἐν—γάμος) ἔγ—γονος, ἔγ—γράμματος, ἔγ—γραφον, ἔγ—γυητής, ἐγγέγ—γυον, συγ—γενής, συγ—γνώμη, συγ—γραφεύς.
- κκ — α) ἄκκισμός, κόκκινος, κόκκος, λάκκος. Μέκκα, Περδίκκας, Ρεβέκκα, Τρίκκαλα, Τρίκκη.
β) ἐκ συνθέσεως : ἀνέκ—κλητος, ἐκ—καθάρσις, ἐκ—κλησία, ἐκ—κρεμές, (παρ) ἐκ—κλισις, ἐκ—κρισις.
- (καλλ —) καλλί—γραμμος, καλλι—γράφος, καλλι—επής, καλλι—θέα, καλλι—κέλαδος, καλλι—μάρμαρος, καλλί—νικος, καλλι—πάρης, καλλι—ρροος, καλλι—τέχνης· καλλονή, κάλλος· καλλυντικός· καλλωπίζω, καλλωπιστικός.
- λλ — α) ἀγαλλίασις, ἀλλά, ἀλλαγή, ἀλλεπάλληλος, ἄλλος, ἄλλοπρόσαλλος, ἀλλαχοῦ, ἄμιλλα, ἀλλότριος· ἑλλέβορος, ἑλλειμμα, ἑλλειψις, ἑλλειπτική, ἑλλόγιμος· κατάλληλος, κόλλα, κολλῶ, κόλλυβος, κολλύριον, κοράλλιον, κορυδαλλός, κρύσταλλον· μᾶλλον, μέταλλον, μέλλον· παράλληλος, πολλαπλασιάζω, πολλοί, πρωτόκολλον· ὑπάλληλος· φύλλον· χρυσαλλίς· ψελλίζω· ψύλλος.
β) Ἑλλάς, Ἑλλη, Ἑλλην, Καλλίας, Καλλίμαχος, Καλλιόπη, Καλλιδρομον, Κεφαλληνία, Κυλλήνη, Πέλλα, Πελλήνη, Ψελλός. Ἀντίλλαι, Βαστίλλη, Βερσαλλίαι, Βρυξέλλαι, Γαλλία, Ρήγιλλα, Σίβυλλα, Σύλλας.

Σημ. Διὰ τὰς με δύο -λλ- γραφομένας καταλήξεις βλέπ.—ελλα σ. 12—λλω. σ.15

— μμ — α) ἄμμος, ἄμμωνία, ἀόμματος, ἑκατομμύριον, κόμμωσις, κρόμμυον, μαμμωνᾶς, Ἑμμανουήλ.

β) Ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ —ν τοῦ α' συνθετικοῦ· ἔμ—μεσος (ἐν—μέσος), ἔμ—μετρος, ἔμ—μισθος, ἔμ—μονος· πλῆμ—μέλημα (πλῆν—μέλος), πλῆμ—μυρα (πλῆν—μύρω), συμ—μαθητής (συν—μανθάνω), σύμ—μαχος (σύν—μάχομαι), συμ—μερίζομαι, συμ—μετοχή, συμ—μετρία, συμ—μορία, συμ—μόρφωσις.

γ) Ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ χειλικοῦ χαρακτῆρος —π—β—φ— πρὸς τὸ —μ— τῆς καταλήξεως τοῦ Παρακειμένου, Ὑπερσυντελικοῦ καὶ τῶν εἰς —μα ρηματικῶν ἐπιθέτων·

ἄπ—τω, ἦμ—μαι, (ἦπ—μαι) ἦμμην, ἄμμα· βλάπ—τω, βέβλαμ—μαι (βλάπ—μαι), ἐβεβλάμμην, βλάμμα· γράφω, γέγραμμαι (γραφ—μαι) ἐγεγράμμην, γράμμα, γραμμάριον, γραμματική, γραμμῆ· καλύπτω, κεκάλυμμαι (κάλυπ—μαι), ἐκεκάλυμμην, κάλυμμα· κόπ—τω, κέκομμαι (κοπ—μαι), ἐκεκόμμην, κόμμα· λαμβάνω, εἴλημμαι (ληβ—μαι), εἴλήμμην, (δί)λημμα, ἐπανειλημμένος, ἐπανειλημμένως· ράπ—τω, ἔρραμμαι (ραπ—μαι), ἐρράμμην, ράμμα· ρίπ—τω, ἔρριμμαι (ριπ—μαι), ἐρρίμην, (ἀπό)ριμμα· στέφω, ἔστεμμαι (στεφ—μαι), ἐστέμμην, στέμμα· τρίβ—ω, τέτριμμαι (τριβ—μαι) ἐτετριμμην, τρίμμα.

— νν — βλέννα, γέεννα, γενναῖος, γέννημα, γεννήτωρ, γεννώ (ἀγέννητος, γεννημένος)· ἐννέα, ἐννεακόσια (ἀλλὰ ἕνατος, ἐνακόσια), ἕννοια, ἐννοῶ, ἕννομος· κάνναβις· παλιννόστησις, παννυχίς· σύννεφον· τήβεννος· τύραννος· χάννος.

— ππ — ἵππος· ἱππόδρομος, ἱππικόν, ἱπότης, μόνιππον· Δέξιππος, Ἑρμιππος, Φίλιππος.

— ρρ — α) θάρρος, Σέρραι, Πύρρος Ἑρρῖκος.

β) Ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ σ— ἢ τοῦ F τοῦ β' συνθετικοῦ λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπὸ ρ' π.χ·

αἰμορραγία, ἀμφίρροπος, ἀναντίρρητος, ἀναρριπίζω, ἀνάρρωσις, ἀντίρρησις, ἀντίρροπος, ἀπόρροια, ἀπορρίπτω, ἀπορροφῶ, ἄρρωστος· διαρροή, διαρρυθμίζω· ἐπίρρημα, ἐπιρροή, ἔρρινος, ἐτοιμόρροπος· ιδιόρρυθμος, ἰσορροπία· καταρράκτης· μεταρρυθμίζω, μηχανορραφία· ὁμόρρυθμος· παλίρροια, παρρησία, πρόρρησις, πυρρίχη, πυρρός· συρροή· ψυχορραγῶ.

— σσ — α) βυσσοδομῶ, γλῶσσα, θάλασσα, κασσίτερος, κίσσα, κισσός, κλασσικός, κολοσσός, κυπάρισσος, λύσσα, μέλισσα, μολοσσός, νάρκισσος, νεοσσός, πάσσαλος, περισσεύω, περισσότερον, περυσός, πεσσός, πίσσα, τέσσαρα.

β) Ἐξ ἀφομοιώσεως τοῦ —ν— τοῦ α' συνθετικοῦ συσσίτιον (συν—σίτιον), σύσσωμος, συσσωρεύω.

γ) Κύρια ὀνόματα : Ἄλικαρνασσός, Βριλησσός, Ἐδεσσα, Ἐλασσών, Θεσσαλία, Κασσάνδρα, Κασσιόπη, Μεσσηνία, Ὀδησσός, Ὅσσα, Παρνασσός, Ἀθησυνία, Ἀσσυρία, Λισσαβὼν, Μισοισσιππής.

— ττ — ἐλάττων (ἐλάσσων), ἐλαττώω, ἐλάττωμα, ἐλάττωσις ἦττα, ἦτῶμαι, ἦττον (οὐχ ἦττον).

ΜΕΡΟΣ Β'.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΙ

Ἡ ἐτυμολογία, ἡ ὁποία δίδει τὴν ἀνατομίαν τῶν λέξεων, μᾶς γνωρίζει α) τὴν ἀρχικὴν προέλευσιν τῶν λέξεων, β) τὴν ἀρχικὴν τῆς ρίζης σημασίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μὲ συνεκδοχὴν προῆλθον αἱ σημασίαι ὅλων τῶν ὁμορρίζων, γ) τὸν τρόπον τῆς δημιουργίας νέων λέξεων μὲ τὴν παρὰ γ γ ἢ ν καὶ τὴν σ ὕ ν θ ε σ ι ν, δ) τὴν ὀρθογραφίαν τῶν λέξεων, ε) πλουτίζει καὶ ὀργανώνει τὸ λεξιλόγιον καὶ γενικῶς ὑποβοηθεῖ, κατὰ θετικὸν τρόπον, εἰς τὴν βαθυτέραν γνῶσιν καὶ κατάρτησιν τοῦ ὀργάνου τῆς γλώσσης.

Παρατίθενται κατωτέρω μερικαὶ βασικαὶ ἐτυμολογικαὶ οἰκογένειαι κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν.

A

- ἄγν** — : **ἄγαν** «πολύ», **ἄγαμαι** «θαυμάζω», **ἀγαί—ομαι** «ἀγανακτῶ», **ἀγά—ζω**, **ἀγάλ—λω** «καθιστῶ τινα ἔνδοξον, καυχῶμαι, εὐφραίνομαι», **ἄγαλ—μα** «πᾶν ἐφ' ᾧ τις ἀγάλλεται», **ἀγαλλίασις** «ὑπερβολικὴ χάρα», **ἀγλα—ός** «λαμπρός», **ἀγλά—ϊσμα** «κόσμημα, σέμνωμα».
- αγ** — : (ἐπιφ. **ἄι**) **ἄ—γω** (<ἄι—jω), **ἀγ—ινέω**, **ἀγ—ός** «ἀρχηγός», **ἀγ—ών**, **ἀγ—υιά** «ὀδός, λεωφόρος», **ἠγοῦμαι ἠγεμών**.
- ἄγ** — : **ἄγ—ος** «ἐξάγισις, θυσία», **ἄγ—ιος**, **ἀγ—νός**, **ἄζομαι** «εὐλαβοῦμαι». **ἄγος** «κατάρτα, μίασμα», **ἀγ—ής**, **ἐν—αγ—ής** «ἀσεβής», **εὐ—αγ—ής** «ἀπηλλαγμένος ἄγους, εὐσεβής».
- ἀγκ** — : **ἄγκ—ος** «καμπύλον, κοῖλον, φάραγξ ὀρεινή», **ἀγκ—άλη**, **ἀγκ—ών**, **ἀγκ—ύλη**, **ἄγκ—ιστρον**, **ἄγκ—υρα**.
- ἄδ** — : **ἄδην** «μέχρι κόρου», **ἄδ—έω**, **ἄσ—η** «κόρος», **ἄσ—ομαι** «κορέννυμαι, χορταίνω», λατ. *satis* «ἀρκούντως».
- αιF** — : **αἰ—ών**, **αἰ—εί**, **ἄ—εί**, **ἄFίδιος** καὶ **ἄείδιος** «αἰώνιος, παντοτινός».
- αιFθ** — : **ἄίω** «ἀντιλαμβάνομαι», **ἐπαίω** «γνωρίζω καλῶς», οἱ **ἐπαίοντες** «οἱ καλῶς γνωρίζοντες», **αἰσθάνομαι**.

- αλς** — : ἄλς «θάλασσα», ἄλ-ιεύς, ἄλ-μη, ἄλ-μυρός, ἄλ-υκός, ἄλ-ίζω, ἄλι-κλυστος, ἄλι-τυπος· ἄλι-μοις, ἄλι-μυρήεις, ἄλι-μοις, ἄλι-πλαγκτος.
- αλ** — : ἄλ-ιταίνω «ἀμαρτάνω, ἀδικῶ», ἄλι-τρος ἢ ἄλι-τήριος «ἐνοχος, ἀμαρτωλός», ἄλι-τήμων «εὐεπίφορος εἰς σφάλματα». Συγγενῆ : ἄλ-η, ἄλ-άομαι «πλανῶμαι», ἄλ-ήμων, ἄλ-ήτης «πλάνης».
- αλκ** — : ἄλκ-ῆ «σωματικὴ ρώμη, ἀνδρεία», ἄλ-κιμος «ἰσχυρός, ρωμαλέος», ἀλέξω «ἀπομακρύνω», ἄλκ-τήρ «ὁ ἀπομακρύνων» (ἀλεξικέραννον, ἀλεξήλιον, ἀλεξίπτωτον).
- Far** — : αἶρ-ω «σηκώνω», ἄρτος (< ἄρτος), ἄρ-δην (ἄερ-δην) «σηκωτά», μετ-τήρο-ος, μετ-έωρ-ος, παρ-ήρο-ος «ὁ παραζευγνύμενος ἵππος».
- αρ** — : ἄρ-αρ-ίσκω «συνάπτω, συναρμόζω», ἄρ-θρον, ἄρ-θμός, ἄρ-ι-θμός· ἄρ-μός, ἄρ-μόζω, ἄρ-μονία· ἄρ-τι, ἄρ-τιος, ἄρ-τίζω «ἐτοιμάζω, ἐπιτελῶ»· ἄρ-τύνω «τακτοποιῶ κάτι μὲ τέχνην», ἄρ-τὺς «φιλία», ὄμ-αρτῆ «ὄμοῦ, μαζί»· ἄρ-ι· ἄρ-είων, ἄρ-ιστος ἄρ-ετή, ἄρ-έσκω· ἔρ-ι· ἔρ-ίηρος «πιστός, ἀφωσιωμένος».
- αρκ** : ἄρκ-έω «ἀπομακρύνω, ἀποσοβῶ», λατ. *arceo* «εἴργνυμι, ἀπείργω», *arx* (ἀπὸ *arc-s*) «ἀκρόπολις».
- αF** — : 1. α) αὖ-ω, ἄη-μι «φυσῶ», ἀή-της «βιαία πνοὴ ἀνέμου», β) αὖσ-σω, αὖ-τέω, αὖ-τή, αὖ-τμή «φύσημα, πνοή», γ) αὖ-λή «τόπος ὅπου φυσάει», Αὖ-λής, αὖ-λός «πνευστὸν ὄργανον», ἄελ-λα «θύελλα», δυσ-αῆς «ὁ κακῶς πνέων».
- αF** — : 2. αὖ-ω αὖ-ος, αὖ-αίνω «ἐναύω», αὖσ-τηρός «ὁ ξηραίνων, ὁ δριμύς». αὖχ-μηρός «ξηρός», αὖχ-μήεις «ξηρός».
- αχ** — : ἄχ-ος, ἄχ-νυμαι, ἄχ-ομαι, ἀκαχίζω, ἀκάχημαι (ἐκ τοῦ ἄχ-αχ > ἀχάχημαι > ἀκάχημαι).

B

- βαF** — : βαῦ-νος «κλίβανος, καμίνι», βάνανσος, (ἀπὸ βαν+αῦ «ὁ ἀνάπτων τὸν βαῦνον, ὁ ἐργαζόμενος διὰ πυρός, ὁ μηχανικός, ὁ σιδηρουργός», πρβ. «βάνανσοι τέχνηι καὶ κατώτεραι, αἱ χειρωνακτικαί»), καὶ τῆς Νέας βανασότης, ἢ, «τραχύτης, χυδαιότης».
- βρ** — : βρ-ρᾶ «τροφή», βιβρώσκω «τρῶγω, κατατρῶγω», βρῶσις βρῶμα

«τὸ τρωγόμενον, φαγητὸν», λατ. *deŋdro* «καταβροχθίζω», πρβ. δημοβόρος «ὁ κατατρῶγων τὰ τοῦ δήμου».

Γ

- γελ** — : γελ—ῶ, γελ—αστός, γελ—ανής, γέλ—ως, γαλ—ηνός, γαλ—ήνη, γλή—νη, ἄ—γλα—ός «λαμπρός», γλαυ—κός «ἀπαστράπτων, στυλπνός, γαλάζιος».
- γερ** — : γέρ—ων, γρα—ῖα, γρα—ῦς, γῆρ—ας, πρβ. ἀγγλ. *grey* = ψαρός, γαλλ. *gris* «γκρίζος».
- γηθ** — : γηθ—έω «χαίρω, ἀγάλλομαι», γηθ—όσυνος, γαίω, λατ. *gaudeo* «χαίρω».
- γλυκ** — : γλυκ—ύς, γλυκ—ερός, γλυκ—αίνω, γλυκ—ύτης· γλεῦκ—ος, ἄ—γλευκῆς «πικρός, δριμύς».
- γλυφ** — : γλύφ—ω «κοιλαινῶ, λαξεύω», γλυφ—ή, γλυφ—ίς, γλύφ—ανον, γλυφ—εῖον, γλυφ—εύς, γλύπ—της, γλυπ—τική, γλυπ—τός, γλυπ—τόν.
- γο** — : γό—ος, (θρῆνος, γοητός), γο—άω «στενάζω», γοε—ρός, γό—ης ὁ μὲ «γοεράς κραυγᾶς ἐκστομίζων μαγείας, μάγος».
- γρατσ** — : γράστ—ις, ἄττ. κράστ—ις «γρασίδι», γρά—ω «τρώγω, ροκανίζω», γραστ—ίζω «τρέφω μὲ γρασίδι» (παράγεται ἀπὸ τὸν ἦχο γράτς—κράτς, ποὺ ἀκούεται ὅταν τὰ ἵπποειδῆ κόβουν καὶ ροκανίζουν τὸ γρασίδι).

Δ

- δα** — : δά—ω «μανθάνω», δι—δά—σκω, λατ. *doc—eo*(;) «διδάσκω, παιδεύω».
- δαF** — : 1. δαί—ω «καίω», δᾶς (ἀπὸ δαίς), δα—λός «δαυλός», δα—ίς «μάχη», δά—ιος «ἐχθρικός, ὀλέθριος», ἀδή—ιος «ἀπόρρητος».
- δα** — : 2. δαί—ω «μοιράζω, μερίζω», δα—ίτσω, δαί—νυμι, δαίς, δαι—τρός, «ὁ κόπτων, ὁ διαμοιράζων τὸ κρέας», δαι—τυμῶν «ὁ παρακαθήμενος εἰς τὸ δεῖπνον», πρβ. *συν—δαι—τυμῶν* «σύνδειπνος». δα—σμός «διανομή, διαμοιρασμός», ἀναδασμός.
- δαμ** — : δαμ—άω, δάμ—αρ «σύζυγος», δάμ—αλις, ἀδμη—ς «ἀδάμαστος».
- δαπ** — : δάπ—πτω, δαρδάπ—τω «καταβροχθίζω», δαπ—άνη «τὸ δαπανώμενον», δέ—πας «ποτήριον», δεῖπ—νον, λατ. *daps* «δειπνον».
- δεF** — : δεῖδ—ω, δέδι—α «φοβοῦμαι», δέ—ος, δεῖ—μα, δει—νός, δει—λός.

- δεφ** — : **δέ-φω**, μέλ. *δέ-ψω* «κατεργάζομαι» (πρβ. *βυρσο-δέψης*), *διφ-θέρα* («δέρμα»), πρβ. τῆς Νέας τὸ ἀντιδάνειον «τεφτέρι».
- δρεπ** — : **δρέπ-ω** «ἀποκόπτω καρπούς», *δρεπ-άνη*, *δρέ-πανον*· *δρῦπ-τω* «ξεσχίζω, γρατσουνίζω», *ἀπο-δρῦφ-ω*, *δρυπ-ίς* «εἶδος ἀγκαθιοῦν», *ἀμφι-δρυφ-ῆς* «γύρω ἐσχισμένος», *δρυφ-ῆ* «ξέσχισμα», *δρυφ-άζω* = *δρῦπτα*.
- δυ** — : **δύ-ο** (ἀπὸ *dFis*, λατ. *du-o*), *δευ-τερος* (ἀπὸ *δFέ-τερος*)· *δοι-ός* («διπλοῦς»), *δισ-σός* («διπλοῦς»)· *δί-χα* («χωριστά»), *δι-χάζω* («χωρίζω»), *δι-χθά*, *δίφ(ο)ρος*, *δι-φνής*, *δί-χηλος*, πρβ. *δί-βουλος*, *δί-μηνος*.
- δρυ** : **δῶρ-υ** («ξύλον») πρβ. (πρβ. *δούρειος ἵππος*), *δρῦ-ς*, *δρυ-μός*, *Δωρ-ιεύς* (;).

Ε

- (σ)εδ** : **ἔξο-μαι** (*σεδ-ιομαι*), πρβ. λατ. *sed-eo* («κάθημαι»), *sed-es* («ἔδρα»), *εἶ-μαι* (*σεδ-μαι*)· *ἔδαφος*, *ἔδ-ρα*, *ἰδ-ρύω* «τοποθετῶ εἰς τὸ ἔδαφος»· *ὀδ-ός*, *οὐδ-ός* («κατώφλι»).
- (F)ελ** : **εἶλ-ω** (*ἐάλην*, *ἀλήνη*) «συγκεντρώνω», *άλ-ῆς* («ἀθρόος») *ἀελλής*, *ἀολλής*· *άλίζω* («συγκεντρώνω»), *άλις* («σωρηδόν»), *άλια* («συνέλευσις»), *Ἥλιαία* («αἰθουσα ἐν Ἀθήναις εἰς τὴν ὁποίαν συνήρχετο καὶ συνεδρίαζε τὸ μέγα δικαστήριον»).
- (F)ελ** — : «συνθλίβω, συμπιέζω», **εἶ-λέω**, *εἶλ-αρ* («σκέπασμα, καταφύγιον»), *οὐλ-αμός*, *ἴλ-η*, *ὄμ-ιλος* «συνηθροισμένον πλῆθος», *ὀμιλῶ*.
- (F)ελ** — : **(F)αλ** — : «περιστρέφω» : **ἐλύ-ω**, *ἔλ-υτρον* («άλυμμα, θήκη»), *ἔλ-ιξ*, *ἔλ-ίσσω*, *εἶλ-εός*· *ἴλ-ιγξ*, *ἴλ-ιγγος*, *ἴλ-ιγγιάω*· *ὄλ-μος* («λίθος στρογγύλος, κύλινδρος»), *οὐλ-αί* («χονδροαλεσμένο κριθάρι»), *οὐλ-οχύται*· *άλ-έω* («ἀλέθω»), *άλ-εία-τα* «άλεσμένος σῖτος», *ἄλ-ευρον*· *άλ-οάω* («άλωνίζω»), *άλ-ωῆ* = *ἄλ-ως* («άλωνι»).
- ἔλκ** : **ἔλκ-ω**, *έλκ-ύω*, *έλκ-υστάζω*, *ἔλκ-ηθρον*· *ὀλκή* «ἔλκειν, ἔλξις»· *ὀλκᾶς* «πλοῖον ρυμουλκούμενον», *ὀλκ-ός* «μηχάνημα διὰ τοῦ ὁποίου τὰ πλοῖα ἀνεσύροντο εἰς τὴν ξηράν», *ἄλοξ*=*αὔλαξ*
- (V)ελ** — : **ἐέλδομαι** (< *ἐF*·*ἐέλδομαι*) «ἐπιθυμῶ», *ἐέλδωρ* «ἐπιθυμία, εὐχὴ», *βόλ-ομαι*, *βούλ-ομαι*, λατ. *volo* (*volui*, *velle*).
- ἔνς** : **εἰς** (ἀπὸ *σενς*), πρβ. λατ. *sem-el* («ἀπαξ»), *sem-per* («πάντοτε»), *sim-ul* («ἄμοῦ»), *sim-ilis* («ἄμοιος»), *μί-α* (ἀπὸ *σμί-α*), *μῶν-υξ*

«μὲ μίαν ὀπλήν, νύχι», ἄμ-α (σαμ-α), ὄμ-ός «ἄθροος», ἄ-παξ, ἄ-πας.

(V)ελπ — : ἔλπ-ω, ἐ-έλπ-ομαι, ἔλπ-ις = ἔλπ-ωρή, λατ. *volu-ptas* «ἐπιθυμία», σύνθ. ἔπ-αλπ-νος «εὐτυχής, εὐχάριστος».

(σ)επ — : ἔπ-ομαι «ἀκολουθῶ», ὀπ-άων, ὀπ-αδός, λατ. *sequ-or* «ἐπομαι, ἀκολουθῶ».

(F)επ — : ἔπ-ος «λόγος», πρβ. ἐν-έπω «διηγοῦμαι, περιγράφω», καὶ μὲ θέμα οπ-οψ-, ἐν-οπή «φωνή, δέησης», ὄμφή πρβ. Καλλι-όπη «ἡ ἔχουσα ὠραίαν φωνήν», λατ. *vox* (ἀπὸ *vos-s*) «φωνή», ὄσσα (ἀπὸ ὄκ-σα) «φωνή».

(ε)ρυγ — : ἐρύγ-ω «μυκῶμαι», ἐ-ρύγ-μηλος «ὁ δυνατὰ μυκώμενος».

(σ)εχ — : ἔχ-ω (ἀπὸ σέχ-ω), ἴσχω (ἀπὸ σι-σέχ-ω), ἰσχ-άς «ξηρόν σῦκον», σχέ-σις, σχε-θεῖν, σχέ-τλιος «ὁ ὑποφέρων, δυστυχής», σχῆ-μα, σχο-λή, ὄχ-α «ἔξ-οχα, ἐξόχως», ἔξ-οχος, ἐκ-τικός «ὁ καθ' ἑξίν, συνήθης», ἔσ-τωρ «πάσσαλος ἐμβαλλόμενος εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ρυμοῦ», ἐξῆς «ἐν συνεχείᾳ», ἐχ-υρός, ἰσχ-ός.

Z

ζς — : ζέ-ω «ζεσταίνω», ζέ-σις, ζέ-ομαι, ζέ-μα, ζε-στός, ζό-η «ζωή».

Ἡ ρίζα ζς-πιθανὸν προέρχεται ἀπὸ τὸν λεπτὸν συριστικὸν ἦχον ζς (ζίς), ὁ ὁποῖος ἀκούεται κατὰ τὴν ἀρχομένην θέρμανσιν τοῦ ὑγροῦ.

H

Ἡώς — : εἰως, ἔως «αὐγή», αἶος, αἶ-ος, λατ. *aur-ora* «αὐγή», *aus-ter* «νότιος θερμὸς ἄνεμος, νότος».

ἦδ — : ζFαδ- : ἦδ-ύς «γλυκύς», ἦδ-ομαι «εὐχαριστοῦμαι, τέρπομαι», ἦδ-ος «τέρψις», ἦδ-ονή «εὐχαρίστησις», ἄσ-μενος (ἀπὸ ἄδ-μενος), ἐδ-ανός «γλυκύς, λαμπρός», λατ. *suav-is* «ἡδύς», *suavitas* «ἡδύτης».

ἦχ — : ἦχ-ος, ἦχ-ος, ἦχ-ή, ἦχ-έω, ἦχ-έτης· δυσ-ηχῆς «ὁ δυσαρέστως ἦχῶν», ἰάχ-ω, ἰαχ-ή, ἰαχ-έω «ἐκπέμπω κραυγήν».

- θα** — : **θα—άσσω**, **θά—σσω**, **θα—κέω**, **θο—άζω** «κάθηναι», **θά—κος**, **θῶ—κος** «θέσις, ἔδρα».
- θιγ** — : **θίγ—ω** «ζυμώνω, σχηματίζω», πρβ. λατ. *fig—ura* «διάπλασις, σχῆμα», *fig—ulus* «κεραμεύς» (ἀπό ρῆμα *figo* «πλάττω») **θιγ—γάνω** «ἐγγίζω ἔλαφρῶς».
- θρ** — : **θρέ—ομαι** «ξαφινιάζω», **θρό—ος**, **θόρ—υβος**· **θρη—νος**, **θρῦ—λος**, **τον—θορ—ύζω** (ἀπό **θρ—θρ—**) «ὀμιλῶ ἀνάρθρως καὶ μουρμουριστά».
- θορ** — : **θούρ—ιος** «ὀρμητικός», οὐσ. *θοῦρις—ιδος* (ῆ), «ὀρμητικότης, μα—νία»· *θοῦρ—ος* «ὀ ἀναπηδῶν», *θρώσκω* «πηδῶ, ἐφορμῶ, προσ—βάλλω»· *θορ—ή=θορός*· πρβ. ὁ *θούριος* τοῦ *Ρήγχα* ἢ *θούριον* (τό), «πολεμικὸν ἄσμα, ἐμβατήριον».
- θυ** — : **θύ—ω** 1. «θυσιάζω», **θυ—ηλή** «τὸ καϊόμενον μέρος τοῦ θύματος», **θῦ—μα**, **θυ—μέλη** «θυσιαστήριον», **θύ—ος** «θυσία, προσφορά θυ—σίας», **θύ—μος** ἢ **θύμον** (τό) «εἶδος εὐώδους φυτοῦ, θυμάρι».
- θυ** — : **θύ—ω** 2. «φέρομαι ὀρμητικῶς», **θύ—νω**, **θυ—νέρω**, **θύε—λλα** «κα—ταιγίς, ἀνεμοστρόβιλος», **θυ—μὸς** (προέρχονται ἀπὸ τὴν ἠχοποιή—ητον ρίζαν *fu—* τοῦ *φυ—σῶ*, πρβ. λατ. *fu—ro* «μαίνομαι, παραφέ—ρομαι», *fu—riusus* «μανιώδης, παράφορος» *fu—ror* «μανία, πα—ραφορά»).
- θωπ** — : **θῶψ** «ὀ μετὰ θαυμασμοῦ ἐγκωμιαστής», **θωπ—εύω**, **τέ—θηπ—α**, **θάμβος**, **τάφος** «κατάπληξις».

I

- ιαπ** — : **ιάπ—τω** «ἐξακοντίζω, ἐσφενδονίζω», **ιαμβ—ος** «ὀ ριπτόμενος ἐναντίον τινὸς στίχος», λατ. *jac—io* «ρίπτω».
- (F)ικ** — : **ικ—ω** **ικ—άνω**, **ικ—νέομαι** «φθάνω», **ικέτης** «ὀ ἐρχόμενος ὅπως ζήτηση βοήθειαν καὶ προστασίαν», **ικ—μενος** (οὔρος) «οὔριος, εὐνοϊκός», **προΐσ—σομαι** (προίξ), **προΐσ—σομαι** «ζητῶ δῶρα», **προΐκ—της** «ἐπαίτης».
- (j)α(v)** — : **ιαίν—ω** «εὐχαριστῶ, εὐφραίνω», **ιά—ομαι**, **ια—τρός**, **ια—τρεῖον**, **ια—τρικός** **ια—τρόμαντις**.

(j)e(j)e : **ἴη-μι** «θέτω εἰς κίνησιν, κάμνω τι νὰ κινηθῆ̃», πρβ. ἄφ-εις, ἄν-εις, δί-εις, πάρ-εις «χαλάρωσις, ἐλαφρὰ παράλυσις», ὕφ-εις «μείωσις ἐντάσεως», ἔφ-ίεμαι «σφοδρῶς ἐπιθυμῶ», ἔφ-εις «ζωηρὰ ἐπιθυμία».

K

καν — : **καν-άσσω** «ἤχῶ», **καν-αχή**, **καν-αχέω**, **κόν-αβος** «κρότος, πάταγος, κλαγγή», λατ. *capo* «τραγουδῶ».

καλ — : **καλ-ῶ**, **κέλ-ομαι**, **κελ-εύω**, πρβ. λατ. *cla-mo, calo* «καλῶ», *cal-endaē, con-cil-ium* «σύνελευσις».

καχλ — : **καχλ-άζω** «κάνω κρότο, ἐπὶ ὑγρῶν», **κάχλ-η-ξ** = **κάχλ-ος** «χαλίκι».

κμν — : **κάμν-ω** «κοπιάζω, ἀποκάμνω», **κάμ-ατος**, **κμη-τός** «κατειργασμένος», **ἀκάμ-ας**, **πολύ-κμητος** «πολὺ ἐπεξεργασμένος»· **κομ-έω**, **κομ-ίζω**, **ἵππο-κόμ-ος**, **νοσο-κόμ-ος**, **κῶμ-α** «βριθὺς ὕπνος, λήθαργος» **κοιμ-άομαι**. Τὸ θέμα **κμν-πιθανὸν** ἀπιτελεῖ ἡχομιμητικὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐκφωνήματος *κμη*, πού ἐμβάλλει ὁ κουρασμένος ἢ ὁ ἀσθενής.

κεῖμ — : **κεῖμ-αι** «κοίτομαι», **κοί-τη**, **κοι-μάω**, **κῶ-ας** «δέρμα», **κῶμ-η**, **Κύμ-η** (συγγενὲς πρὸς τὸ προηγούμενον).

καρπ — : **καρπ-άλμιος** «ταχύς, ὀρμητικός», **καρπ-αλίμως** «ταχέως, ὀρμητικῶς»· **κραιπ-νός** «ταχύς, αἰφνίδιος, ὀρμητικός, σπεύδων», **κραιπάλη** «κεφαλαλγία ἐκ πολυποσίας», **κραιπαλάω**, **κραιπαλίζω**.

κι — : **κί-ω** «πορεύομαι, πηγαίνω», **μετα-κι-άθω** «ἀκολουθῶ κατόπιν», **κί-εο** «κινῶ», **κι-νέω**, **κί-νυμαι** «εἶμαι ἐν κινήσει», **κί-νθαξ** «εὐκίνητος», **ὄνο-κί-νδιος** «ὄνηλάτης».

κελ — : **κέλ-λω** «κατευθύνω τὸ πλοῖον πρὸς τὴν ἀκτὴν», **κέλ-ης** «ταχύ πλοῖον, ταχύς ἵππος», **κέλ-ομαι** «ὠθῶ πρὸς τὰ ἐμπρός», πρβ. **δ-κέλλω** «ρίπτω τὸ πλοῖον εἰς τὴν ξηράν», **βου-κόλος** «βοσκὸς ἀγέλης βοῶν», πρβ. λατ. *celox* «κέλης», *cel-er* «ταχύς».

κερ — : **κεῖρ-ω**, **κερ-αῖζω** «κατακόπτω, σπαράσσω, ἐρημώνω, φθείρω», **κέρ-μα** «τεμάχιον, μικρὸν νόμισμα», **κορ-μός**, **κουρ-ά** (ἀπὸ **κορ-σά**), **κουρ-εύς**.

κέρ — : **κέρ-ας**, **κέρ-αμος**, **κεράν-νυμι**, **κερ-αίρω**, **κερ-έω**, **κίρ-νυμι**,

κιν-νάω, ἀ-κέρ-αιος, ἀ-κίηρ-ατος «ἀμιγής, καθαρός, ἄσπιλος, ἀπείρακτος», κρη-τήρ, κρησ-ις «ἀνάμιξις».

- κλαF** — : κλείς, κλεί-ω, κλοι-ός «κιν-κλικός δεσμός τοῦ λαιμοῦ τῶν κυνῶν», λατ. *clav-is* «κλείς», *claudio* «κλείω».
- κλε** — : κλέ-ω «ἐξυμνῶ, δοξάζω», κλέ-ομαι, κλέ-ος «καλή φήμη, δόξα», κλε-ίζω «δοξάζω, ἐξυμνῶ».
- κλυ** — : κλύ-ω «ἀκούω», περι-κλυ-τός «ἐξακουστός», λατ. *clu-eo* «ἀκούω, ἐγκωμιάζομαι», κλύ-μενος «ἐνδοξος, διαβόητος».
- κλυδ** — : κλυδ-ών «τρικυμία, θαλασσοταραχή», κλυσ-μός, κατα-κλυσ-μός, κλύ-ζω (ἀπό κλυδ-ιω), Κλυ-μένη, κλυδ-ωνίζομαι «υφίσταμαι σάλον ἀπὸ τὰ κύματα, συνταράσσομαι», κλυσ-τήρ «ὄργανον διὰ τὴν εἰσαγωγὴν ὑγροῦ ἐντὸς κοιλοτήτων τοῦ σώματος», κλυδ-ασμός ἱατρ. ὄρος.
- κλυκ** — : κύκλ-ος «τροχός, περιφέρεια», κυκλ-έω, κυκλ-όω, κύκλ-ιος, κυκλ-ικός, κυκλ-ίσκος, κυλ-λός «κουλός», κυλ-ίνδω.
- κλωκ** — : κλώσ-σω «κλώζω ὅπως ἡ ἄρνις ὅταν ἐπωάζη», κλωγ-μός «φωνὴ τῶν ἄρνιθων» = κλωσ-μός· κλωσ-σα, κλωσ-σῶ (ἀπὸ ρίζα κλωκ-κλωκ, πού κάνει ἡ κλώσσα, ὅταν ἐπωάζη ἢ ὅταν καλῆ τὰ πουλάκια της).
- κουρ** — : κοῦ-ρος (ἀπὸ κόρ-σος) «νέος, νεανίας», κούρ-η, πρβ. λατ. *creo* «δημιουργῶ», *creSCO* «φύομαι, αὐξάνω».
- κραιν** — : κραίν-ω, κραι-αίνω «ἐκτελῶ, φέρω εἰς πέρας», κρέ-ων, κρεί-ων, Κρόν-ος «ὁ κρατῶν, ὁ βασιλεύς»· κραν-αός «ὁ ἔχων κορυφάς, πετρώδης»· κράν-τωρ «κυβερνήτης»· κρά-τος, κάρα(-η) «κεφαλή».
- κρικ** — : κρίκ-ος «δακτύλιος», κρικ-όω, κρικ-οῦμαι, κρίκω-μα, κρίκ-ωσις, κρικ-ωτός. Ἡ ρίζα εἶναι πιθανῶς ἠχοποίητος ἀπὸ τὸ ἦχον, τὸν ὁποῖον ἐξάγει κάθε κρίκος κινούμενος μέσα εἰς ἓνα σχοινίον ἢ μέσα εἰς ἓναν ἄλλον κρίκον.
- κρου** — : κρού-ω, κρου-μα «ἦχος ἐγχορδου», κρου-πέζαι «ὑψηλὰ ξύλινα ὑποδήματα, μὲ τὰ ὁποῖα πατοῦσαν τὰς ἐλαίας», κρούπα-λα (τά), κρου-πέζοφόρος «ὁ φορῶν ξύλινα ὑποδήματα». Πιθανὸν ἢ λέξις εἶναι ἠχοποίητος ἀπὸ τὸν ἦχον *Kru-Kru* ἐγχορδου ὀργάνου κλπ.

- κ(ε)υθ** — : **κεῦθ**-ω, «κρύπτω, *κεῦθ* - ος, *κευθ* - μός = *κευθ* - μών «ἄδυτα, κρύπτῃ».
- κυF** — : α) **κύ**-ος «κύημα», *κυ*-έω «ἐγκυμονῶ», *κύ*-ω, *κυ*-ίσκομαι· *κῦ*-μα, *κύ*-ημα «τὸ κυοφορούμενον», πρβ. ἀποκύημα τῆς φαντασίας· *κύ*-τος «κοίλωμα, κοιλότης», *κύ*σ-τις, *κύ*-αθος «ποτήριον διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν», *κύ*-λιξ. β) **ΚοF**— : *κοῖ*-λος, *κοιλία*, *καν*-λός (ἀπὸ ρίζαν **ΚοF**— πρβ. λατ. *cav*-us «κοῖλος», *caverna* «κοιλότης»).
- λαβ** — : **λα(μ)β**-άνω, *λαύ*-ω, *λάξ*-ομαι «λαμβάνω, συλλαμβάνω», *λάφ*-υρον, *ἀμφι*-λαφῆς = *ἀμφι*-λαβῆς «ὁ περιλαμβάνων πολλά», *λήμ*-μα «πᾶν τὸ λαμβανόμενον, κέρδος», *λήψις*· βλέπ. *λάπ*-τω.
- λαF** — : **ἄ**-**λαF**-ός «ὁ μὴ βλέπων», *ἀλαοσκοπία* «τυφλὴ ἐπαγρύπνησις», *ΛαF*-οκ-όων «ὁ βλέπων καὶ μαντεύων».
- λα** — : **λῶ** «ἐπιθυμῶ» = *λι*-*λαί*-ομαι, *λα*-ρός «εὐχάριστος εἰς τὴν γεῦσιν», *λα*-μυρός «γλυκύς», *λή*-μα «φρόνημα», *λαι*-μός, *λαῖ*-τμα «ἀχόρταγος βυθός», *πιθ.* καὶ τὰ *λώ*-ιον, (ἄττ. *λῶ*ον), *λῶ*στος.
- λαπ** — : **λάπ**-τω «πίνω λαίμαργα», *λάπτης*, πρβ. λατ. *la(m)bo* «λείχω, γλείφω», *labrum* «χεῖλος»· **ἄ**-**λαπ**-άζω «σκυλεύω, λεηλατῶ», **ἄ**-**λαπ**-αθνός «κενός ἀπὸ θάρρους, ἄνανδρος, εὐχείρωτος». Ἡ ρίζα **λαπ**-άζω «ἐκκενῶ» πιθανῶς προέρχεται ἀπὸ τὴν ἠχομιμητικὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἤχου *lap-lap* ἢ *hlap-hlap*, ποῦ ἀκούεται, ὅταν τρώγῃ κανεῖς φαγητὸν ὑδαρὲς καὶ κυρίως εἰς τὰ σαρκοβόρα ζῶα, ὅταν πίνουν «νερὸ» μὲ τὴν γλῶσσαν, πρβ. τῆς Νέας *χλάπτω*, *χλαπατώνω*, βλ. *λαμβάνω*.
- λεπ** — : **λέπ**-ω «ἀπολεπίζω», *λεπὰς* «ἀστρακόδερμον προσκολλώμενον ἐπὶ βράχου», *λεπ*-ίς «φλοιός, κέλυφος», *λοβ*-ός «τὸ κέλυφος τῶν ὀσπρίων», *λόπ*-ος «φλοιός», *κέλυφος* = *λέπυρον*· *λώπ*-η, *λῶ*-πος «προβειά, ἔνδυμα», *λωπ*-οδύτης «ὁ ἐνδυόμενος τὰς ξένας λώπας καὶ κλέπτων αὐτάς», *λεπ*-τός καὶ λατ. *ip-ler-ide* «ἀκόμφως».
- λιβ** — : **λίβ**-ω· «χύνω», *λιβ*-άς, *λιβ*-άδιον, *λιβ*-ηρός, *λίψ* «πᾶν τὸ ἐκχυνόμενον», πρβ. λατ. *libo* < *de* - *lib* - *utus* = κατακεχυμένος, *λίμνη*, *λι*-μῆνη καὶ μὲ ἐκτενὲς θέμα· *λείβ*-ω, *εἴβ*-ω «σπένδω», *λειμ*-ών· *λοιβ*-ῆ «σπονδή».

- λισ** — : **λισ—σός** «λεῖος, γυμνός», **λισ—σάς**, ἤ, «λεῖος, γυμνός», **λίσ—πος** «λεῖος, ἐστιλβωμένος», **λίσ—φος** «ἄπυγος», **λίς**, ἤ, **λί—τρον**, τό «ἡ σβάρνα». Εἰς τὴν ἰδίαν ρίζαν φαίνεται ὅτι ἀνήκουν καὶ τὰ: **γλίτ—τον** «ἀπόλουμα», **γλίς—χρος** «κολλώδης», **γλοι—ός** «πᾶσα κολλώδης οὐσία», **γλοι—ώδης**, εἰς τὰ ὅποια προτάσσεται ἓνα γ— (πρβ. τῆς Νέας «γλιστρῶ» καὶ «λιστρῶ»).
- λοF** — : α) **λού—ω**, **λου—έω**, **λοF—έσαι** (ἀόρ. ἀπαρμφ.), **λοF—ετρον** «λου—τρον».
β) **λύ—θρον** «ρύπος ἀπὸ αἵμα», **λῦ—μα** «ῥῶμα πρὸς νίψιμον, ξε—πλύματα», λατ. *lu—o* «λούω», *lustrō* «ἀγνίζω, καθαρίζω».
- λυγ** — : **λύγ—η** «λυκόφως», **λύ—κη** «ἀμφιλύκη», **λύχ—νος**, **λυκ—όφως**, **λυκ—ανγές**, λατ. *lux* (ἀπὸ *luc—s*), *lumen* (ἀπὸ *luc—imen*), «φῶς», *lun—α* (ἀπὸ *luc—ina*), **λυγ—αῖος** «σκοτεινός, σκιερός». Πρβ. ἐπίσης **ἡλύγ—η** «σκιά, σκότος», **ἡλυγ—άζω**, **ἐπηλυγ—άζω**· **λευκ—ός**, **λεύσ—σω** «βλέπω».
- λυγ** — : **λυγ—ρός** «πένθιμος, λυπηρός, ὀλέθριος», πρβ. λατ. *lugeo* «πεν—θῶ», *luc—tus* «πένθος», *lugubris* «πένθιμος». Ἐπίσης **λοιγ—ός**, **λοιγ—ιος** «θανατηφόρος, πένθιμος, θλιβερός, φρικτός»; **λευγ—α—λέος** «δυστυχής, ἔλεινος, ἀξιοδάκρυτος».
- λυγγ** — : **λύγξ** (λόξυγγας), **λύ—ζω** «ἔχω λόξυγγα», **λύγ—δην**, **λυγ—μός** «σπασμός τοῦ στήθους κατὰ τὸν παρατεταμένον θρῆνον»; **ἀνα—λύζω** «κλαίω μὲ λυγμούς».

M

- μα** — : **μά—ω** «ἐπιθυμῶ», **μέμα—α**, **μαιμά—ω**, **μῶμ—αι**, **μαί—ομαι** «ζητῶ νὰ κατορθώσω κάτι, προσπαθῶ».
- μαγ** — : **μάσ—σω** «ζυμώνω, σπογγίζω», **μάγ—μα** «ζυμαρί», **μαγ—εὺς** «ζυμωτής», **μάκ—της** «ζυμωτής», **μάκ—τρον** «χειρόμακτρον», **μάγ—ειρος** «ὁ κρεοπώλης, ὁ μάγειρος», **ἐκμαγ—εῖον** «ἀποτύπω—μα», **μᾶζα** πρβ. ἐπίσης **σμά—ω**, **σμήχ—ω**, **σμηγ—μα** «καθαρκτικὴ ἀλοιφή», **σμῶ—διξ** «μῶλωψ, πρήξιμον».
- μάλ** — : **μαλ—ακός**, **μαλ—ακίζω**, **μαλ—άσσω**, **βλάξ**, **ἄ—βλη—χρός** «ἀδύνα—τος, ἀνίσχυρος», **ἀμβλός** «ὁ μὴ ὀξύς, ἀδύνατος», **ἀμβλόνω**, **ἀμβλῶ** «προκαλῶ ἔκτρωσιν», πρβ. καὶ **ἀμβλωμα**, **ἐξάμβλωμα** «ἔκτρωμα».

- μάλ** — : **μάλ**-α, **μάλ**-λον, **μάλ**-ιστα· **μαλ**-ερός «πολύ ισχυρός, όρμητικός», λατ. *mel-ior, mel-ius*.
- μαν** — : **μαίν**-ομαι, **μάν**-τις, **μαν**-ία, **μῆν**-ις «όργή».
- μαρ** — : **μάρ**-**μα**-ρος «άποστράπτων λίθος», **μαρ**-**μαίρ**-ω «άστράπτω, άκτινοβολώ», **μαρμαρ**-ύσσω «άκτινοβολώ», **μαρμαρ**-υγή «λάμψις, άκτινοβολία», **ά**-**μανρ**-ός (ά-στερητ.) «ό μη λάμπων, ό μη σπινθηροβολών, σκοτεινός, άμυδρός».
- μάχ** — : **μάχ**-η, **μάχ**-ομαι «διαπληκτίζομαι, έπιβάλλω χειρας», **μάχ**-αιρα, λατ. *mac-ellum* «κρεοπωλεϊον» (πρβ. μακελλιό), *mac-io* «πολεμώ, κτυπώ με ξίφος, σφάττω».
- μεδ** — : **μέδ**-ω, **μέδ**-ομαι, **μεδ**-έων, «ό φροντίζων, ό κυβερνών», **μήδ**-ομαι «σκέπτομαι, ύπολογίζω»· **μέδ**-ιμος «μέτρον σιτηρών», **μέτ**-ρον = λατ. *mod-us*· **μῆδ**-ος, **μήδ**-εα «σκέψεις, σχέδια, τεχνάσματα», λατ. *med-itor* «μελετώ, σκέπτομαι».
- μεν** — : **μέν**-ος «δύναμις, ψυχική διάθεση, όρμή», **μέμον**-α, **μενε**-αίνω «έπιθυμώ πολύ, είμαι πλήρης όργῆς», **μεν**-οεικής «ικανοποιητικός».
- μενν** — : **μέννη**-μαι «ένθυμοῦμαι», **μνήμ**-η, **Μέν**-της, **Μέν**-τωρ, **μν**-μνή-σκω, **άνα**-**μν**-μνή-σκομαι, **άνά**-**μνη**σις.
- μερ** — : **μέρ**-ος, **μερ**-ίς, **μερ**-ίζω· **μόρ**-α, **μοῖρ**-α, **μόρ**-ος «τò υπό τῆς μοίρας καθωρισμένον», **μόρ**-σιμος «ό πεπρωμένος»· **μείρ**-ω, **μείρ**-ομαι «λαμβάνω τò άνῆκον εις έμέ μέρος», **ά**-**μείρ**-ω = **ά**-**μέρ**-δω = **ά**-**μαρ**-τάνω «είμαι άμέτοχος, άστοχῶ»· **μέρ**-οψ «ό προικισμένος με έναρθρον λόγον».
- μερμερ** — : **μερμηρ**-ίζω «είμαι πλήρης μεριμνών», **μέρμερ**-ος «ό πλήρης μεριμνών», **μέριμ**-να = **μέρμηρα**, ή.
- μη** — : **μῆ**-λον «πρόβατον», **μη**-λονομεύς «ό βοσκός προβάτων»=**μη**-λοφύλαξ, **μη**-λωτή «δέρμα προβάτου». Παράγεται από τò εκφώνημα **μέε**-τῶν προβάτων, πρβ. βιωτ. **μεί**-λον, ως και **βληχάομαι**, **βλη**-χάζω και τῆς Νέας **βελ**-άζω, **βέλ**-ασμα.
- μηκ** — : **μηκ**-άομαι «φωνάζω μέεκ-, κυρίως έπί αιγῶν», **μηκ**-άς, ή, **μηκ**-άδες, **αί**, «αί αίγες που φωνάζουν μέεκκ», πρβ. άρχ. **ινδ. meka-h** «τράγος». Τὸν χαρακτῆρα -κ- τοῦ **μηκ**-άομαι έδανείσθη τὸ **μν**-κ-άομαι με -ν- τῶν βοῶν, βλέπ. τῆν λέξιν.

- μιν** — : **μιν**-υρός «αὐτός πού κλαυθμυρίζει», **μιν**-υρίζω, **μιν**-ύρισμα «κλαυθρύρισμα, σιγανόν κελάδημα».
- μογ** — : **μόγ**-ος «κόπος, τλαιπιωρία», **μόγ**-ις=μόλ-ις· **μογ**-έω, **μόχ**-θος, **μοχ**-θέω, **μοχ**-θηρός «ὁ πλήρης μόχθου, ἔλεινός, πονηρός, φαῦλος». Πιθανῶς καί τὸ **μῶλ**-ος «μόχθος, κοποπάθεια» καί τὸ λατ. *mol-es* «ῥγκος, βαρὺ ἔργον».
- μορ** — : **μόρ**-ος, **μοῖρ**-α (βλέπ. *μέρος*), πρβ. λατ. *mors-tis* «θάνατος», **μορ**-τός «θνητός» = (μ)βροτός, *ἄμ*-βροτος «ἀθάνατος», *ἄμ*-βροσ-ία «ἡ τροφή τῶν ἀθανάτων θεῶν», *ἄμ*-βρόσ-ιος «ἀθάνατος», *ἄμ*-βροτ-όπιλος «ὁ ἔχων ἀθανάτους ἵππους».
- μου** — : α) **μύ**-ω «κάμνω **μυ**-μέ κλειστό στόμα, κλείω», **μύ**-σις «κλείσιμον τῶν χειλέων, τῶν βλεφάρων», **μυ**-ἴνδα «τὸ παιχνίδι ἢ τυφλόμυγα», **μύ**-ωψ «ὁ κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς», **μυ**-έω «εἰσάγω εἰς τὰ μυστήρια, διδάσκω, προσηλυτίζω», **μύ**-στης, **μυ**-στήριον β) **μυ**-άω «συμπιέζω τὰ χεῖλη μου εἰς δῆλωσιν ἀποδοκιμασίας», γ) **μοι**-**μυ**-άω, **μοι**-**μύ**λλω «θηλάζειν, ἐσθίειν καί τὰ χεῖλη προσάπτειν ἀλλήλοις», **μύ**-ζω «ψιθυρίζω, κάνω **μυ**-**μυ**, μεμψιμοιρῶ, μουγκρίζω». Τὰ **μύ**-ω, **μοι**-**μυ**-άω κλπ. προφανῶς προέρχονται ἀπὸ τὸν ἤχον *m-m* (**μυ**-**μυ**) πού ἐξάγομεν ἀπὸ τὴν **μύ**τη με κλειστά χεῖλη. Εἰς τὴν ἰδίαν ρίζαν ἀνήκουν καί τὰ **μυ**-θος «λόγος, διήγησις, γνώμη, σκοπός», **μυ**-θέο-μαι «διηγοῦμαι, μνημονεύω», **μυθ**-ώδης κλπ.
- μυζ** — : **μύζ**-ω=μυζ-άω «μυζῶ, βυζαίνω, πιπιλίζω».
- μυκ** — : **μυκ**-ός «μουγγός», πρβ. ἀρχ. ἰνδ. *muikas*, λατ. *mu-tus* «μουγγός». Ἡ ρίζα τοῦ **μυκ**-ός προφανῶς προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐκφώνημα **μκ**, **μυκ**, τὸ ὁποῖον ἐκβάλλει ὁ «μουγγός», καθὼς προσπαθεῖ νὰ ὀμιλήσῃ ἢ νὰ μᾶς δείξῃ κάτι. Ἐδῶ ἀνήκουν καί τὰ **μυκ**-τήρ «ρώθων», **μυκ**-τηρίζω «χλευάζω, ἐλεινολογῶ, κυρίως κάμνω **μκ**-**μκ** ἀποδοκιμαστικῶς».
- μυκ** — : **μυκ**-άομαι «μυκῶμαι, μουγκανιέμαι, ἐπὶ βοῶν, ἀπὸ τὸ ἐκφώνημα **μῦ**», **μυκ**-ἠθμός, **μύκ**-ἠμα. Τὸν χαρακτήρα -κ- τὸ **μυκ**-**ω**μαι ἐδανείσθη ἀπὸ τὸ **μμηκ**-**ω**μαι με **μη**-**ω** «βελάζω» (βλέπ. τὴν λ.).

N

- να** — : **ναί-ω** «κατοικῶ», *ναι-ετάω*, *να-ός* «κατοικία», *μετα-νά-στης* «ὁ μεταβάλλων κατοικίαν».
- ναF** — : **νά-ω** «ρέω», *νέ-ω*, *νή-χω* «κολυμβῶ», *ναῦ-ς*, *Να-ίς* «νύμφη τῶν πηγῶν», *νη-σος* «ἡ πλέουσα», *Νη-ρεύς*, *να-μα* «τὸ ρέον ὕδωρ, ρύαξ», *ἀέ-να-ος* «ὁ πάντοτε ρέων», λατ. *no* «νήχομαι καὶ ποιητ. πλέω», *παν-ίς* «ναῦς».
- νεF** — : **νέ-ος** (*νεF-ος*, πρβ. *νεβ-ρός* «νεογνὸν τῆς ἐλάφου»), *νυ-ός* «νύμφη», πρβ. λατ. *nu-rus* (ἴσως *νέα* γυνή, *νύμφη*), *νου-us*.
- νεκ** — : **νέκ-υς**, *νεκ-ρός*, *νέκ-υια* «θυσία προσφερομένη εἰς τοὺς νεκρούς», λατ. *peco* «φονεύω», *peco* «βλάπτω», *nox* «βλάβη».
- νεμ** — : **νέμ-ω** «μοιράζω», *νο-μή*, *νομ-εὺς* «βοσκός», *νωμ-άω* «διανέμω», *νόμος* «ἔθιμον, ὅ,τι ἔχει ἀπονεμηθῆ», *νομ-ίζω*, *νόμ-ισμα* «νενομισμένον ἔθος», *νέμ-εσις* «θεία ὀργή, θεία δίκη, τιμωρία», *νεμ-έτωρ* «κριτής, τιμωρός».
- νεφ** — : **νέφ-ος**, *νεφ-έλη*, λατ. *nub-es*, *neb-ula*, ἴσως καὶ *κνέφας* «σκότος» καὶ *γνόφος* «σκότος, σκοτεινός».
- νε** — : **νέ-ομαι** «φθάνω», *νίσ-ομαι* *νό-στος* «ἐπάνοδος», *νόστιμος* «ὁ τῆς ἐπανόδου, εὐχάριστος».
- νω** — : **νωί** (ὄνομ. καὶ αἰτ.) «ἡμεῖς, ἡμᾶς», *νωῖν* «ἡμῖν», λατ. *no-s*.

O

- οι** — : **οἶ** «έπιφ. ἄλγους, λύπης, οἴκτου, ἐκπλήξεως», *οἶ-ζω* «φωνάζω οἶν», *οἶ-ζύω* «πενθῶ», *οἶ-ζύς* «ἀθλιότης, δυστυχία», *οἶ-ζυρός* «ἐλεεινός, ἄθλιος», *οἶκ-τος* «εὐσπλαγχνία», *οἶκτ-ρός* «ἀξιοθρήνητος, ἐλεεινός».
- οFi** — : **οἶ-ωνός** «πτηνόν» (διὰ τὴν κατάλ. πρβ. *κοιν-ωνός*), λατ. *av-is* «ὄρνις, πτηνόν», *εὐ-οἶ-ωνος*, *δυσ-οἶ-ωνος*.
- βρ** — : **ὄμβρ-ος** «ραγδαία βροχή»· *ὄμβρ-έω*, *ὄμβρ-ηρός* *ὄμβρ-ηλός*, *ὄμβρ-ιος* *ὄμβρ-ικός*, *ὄμβρ-ώδης*, πρβ. λατ. *imber* «ὄμβρος».
- οπ** — : **ὄψ** (ὄπ-ς) ἢ *ὄψ* «ὄφθαλμός», *ὄπωπ-α*, *ὄφ-θαλμός* (*οπ* + *θάλαμος* = *κόγχη* τοῦ ὄφθαλμοῦ), *ὄψ-ομαι*, *ὄμ-μα* (*ὄπ-μα*) «δραμα,

θέαμα), ὄπ—ή, ὄπ—ίζομαι (θεωρῶ μετὰ δέους, σέβομαι), ὄπιπ—εύω «περισκοπῶ μετὰ περιεργείας καὶ φόβου». Εἰς τὴν ἰδίαν ρίζαν ἀνήκουν καὶ τὰ ἐξῆς, τὰ ὅποια ἔχουν ἀντι —π χαρακτηριστῆρα —κ : ὄκ—ταλος «ὀφθαλμός», πρβ. λατ. *oc—ulus*: ὄκ—νος, ὄσ—σε (ἀπὸ ὄκ—σε) «ὀφθαλμοί», ὄσ—σομαι «βλέπω κατὰ διάνοιαν, φαντάζομαι, προαισθάνομαι». Ὀνόματα μὲ β' συνθετ. τὸ —οψ : α) οἴν—οψ «σκοτεινός, ἐρυθρομέλας», Αἰθί—οψ καὶ β) Κύνκλ—οψ, μύ—οψ, πρόσ—οπ—ον, μέτ—οπον.

Π

- παγ —** : παγ—ῆναι, παγ—ετός, πάγ—ος, πάχ—ος, πάγ—η «παγίς», πάχ—νη· πάσ—σαλος (ἀπὸ πάκ—σαλος, λατ. *rang—o* «πήγνυμι», πήσ—σω «πήζω»), πηγ—τίς «ἄρπα», πήγ—μα (παρά—πηγμα), πηγ—ός «σταθερός», («ναυπηγός»), πῆξ—ις, λατ. *rax* «εἰρήνη», *paciscor* «συνομολογῶ».
- πα —** : πά—ομαι (λαμβάνω, κτῶμαι), πᾶ—μα («κτῆμα»), πολυ—πά—μων «ὁ ἔχων πολλὰ κτήματα».
- παλ —** : 1. πάλ—η, παλ—αίω, πάλ—ος («κλῆρος»). 2. πάλ—η «πασπάλη», παλ—ύνω («ἐπιπάσσω»), λατ. *pulvis* «κόνις», παιπάλ—η «πασπάλη», 3. πάλ—λω, παλάσ—σω («ραίνω»), πελ—εμίζω (;)
- πατ —** : ᾗ—πασ—τος «ὁ μὴ φαγών, ἄγευστος»· πατ—έομαι, πάσ—ομαι («ἐσθίω, πίνω»), λατ. *ras—co* «βόσκω, τρώγω», *ra—bulum* «νομή, χόρτον», *ra—nis* «ἄρτος», πᾶν «ποιμίον».
- πεδ —** : πέδ—ον (δά—πεδον, ἔμ—πεδον), πε—δίον, πέδ—η «πέδικλα, δεσμά» (πρβ. τροχοπέδη), πέδ—ιλον, πεζ—ός, πηδ—όν «τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης», πηδ—άλιον «τιμόνι», ποῦς, λατ. *pes—edis* «ποῦς».
- πεν —** : πέν—ομαι «ἀποζῶ διὰ τοῦ πόνου», πεν—ία, πεν—ιχρός, πέν—ης «ἀποχειροβίωτος, πτωχός», πεν—έστης («δουλοπάροικος, πένης»), λατ. *penus—oris* «ἐπιτήδεια, τροφή».
2. πόνος «κόπος, μόχθος», πον—ηρός «ὁ μοχθῶν, ὁ βασανιζόμενος, ὁ πονηρός».
3. πεῖν—α, *pen—uria* «σπάνις, ἀπορία».
- πετ —** : πετ—άννουμι («πετῶ»), πέτ—ομαι, πτε—ρόν, πτί—λον, πτέ—ρυνξ, πέτ—αλον («φύλλον, πέταλον»), πέτ—ασος («καπέλον»), πετ—εινός, πετ—ηρός «ὁ δυνάμενος νὰ πετᾷ».

- πη** — : **πήμα** «δυστύχημα, συμφορά», **πη**-ρός «βεβλημμένος», **ανά**-**πη**-ρος «πολύ βεβλαμμένος», **ἀ**-**πή**-μων «ἀβλαβής», **πημ**-αίνω «βλάπτω, βυθίζω εις δυστυχίαν», **πη**-**μονή**, **πη**-**μοσύνη** «βλάβη, δυστυχία, συμφορά».
- πι** — : **πίων** «παχύς», **πίαρ** «πάχος, ξύγγιν», **πι**-**μελή** «μαλακὸν λίπος, λαρδί», **πι**-**αρός** «παχύς», **πι**-**αίνω** «παχαίνω», λατ. *ο*-**ριμυς** «εὐφορος, πλούσιος».
- πλη** — : **πίμ**-**πλη**-**μι**, **πιμ**-**πλά**-**ω** «γεμίζω», **πλή**-**θω**, **πλή**-**θος**, **πλη**-**θύω**, **πλη**-**θώρα**, **πλή**-**ρης**, **πλη**-**ρώω**, **πλη**-**ρότης**, **πλη**-**σμονή**, **πλέ**-**ως** «πλήρης» (πρβ. **ἔμπλε**-**ως**), **πλεί**-**ων**, **πλεῖ**-**στος**, **πολ**-**ύς**.
- πυγ** — : **πυγ**-**μή**, **πύξ**, **πυγ**-**μαῖος**, **πυγ**-**μάχος**, **πυγ**-**ούσιος** «πηχυαῖος», **πύκ**-**της**, λατ. *ρυγ*-*νυς* «πυγμή» (παράγεται πιθανὸν ἀπὸ τὸν κρότον *huk*, ὁ ὁποῖος ἀκούεται ὅταν κτυπῶμεν μὲ τὴν πυγμήν).
- πρ**-**πυρ** — : **πῦρ** «φωτιά», **πυρ**-**ά**, **πυρ**-**σός** «φανός ἐκ δάδων, λάμπις πυρός», **πυρ**-**ετός**, **πυρ**-**ρός** «ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς φωτιάς», **πυρ**-**ός** «σῆτος», **πυρ**-**ήν**, **πύρ**-**νον** «σιταρήσιο ψωμί», **Πύρ**-**ρος**.

P

- (σ)ρε** — : **ρέω** «τρέχω ἐπὶ ὑγρῶν», **ρέ**-**εθρον**, **ρεῖ**-**θρον** «ρυάκιον, κοίτη ποταμοῦ», **ρό**-**ος**, **ροή**. 2. **ρεῦ**-**σομαι**, **ρεῦ**-**μα**, **ρεῦ**-**σις**. 3. **ρυ**-**ήσομαι**, **ρύ**-**σις**, **ρύ**-**αξ**, **ρυ**-**τός**, **ρυ**-**τόν** «ποτήριον μὲ τρυῖα εἰς τὸ κάτω μέρος», **ρύ**-**μη** «ὄρμη, φορά, στενωπός», **ρυ**-**θμός**, **ἰων**. **ρυ**-**σμός** «εὐρυθμία, τάξις, μετρικὸς ρυθμός» (ἡ ρίζα **σρ**- παράγεται πιθανῶς ἀπὸ τὸν ἦχον, ποὺ ἀκούεται ἀπὸ τὸ νερὸν ὅταν πίπτῃ ἀπὸ ψηλά).
- (F)ρηγ** — : **ρήγ**-**νυμι** «σπάνω, ἐκχύνω», **ρηγ**-**μα** «ρωγμή», **ρηγ**-**μῖν** «ἔπου σπάνει τὸ κῦμα»· **ρη**-**ξίς**, **ρηξ**-**ήνωρ** «ὄρμητικὸς, ἀνδρεῖος», **ραγ**-**ή**, **ρα**-**γάς**· **ρῶξ** (ἀπὸ-**ρρῶξ**, δια-**ρρῶξ**), **ρω**-**γή**, **ρωγ**-**μή**, **ρωγ**-**μός**, **ρωγ**-**αλέος** «ρακώδης», **ράχις** «νῶτα, πλάτη», **ραχ**-**ία**, **ραχ**-**ίη** «τὸ ρηγνύμενον κῦμα». (Ἡ ρίζα παράγεται πιθανῶς ἀπὸ τὸν κρότον *hruh*, *Fruh*, *Fρηχ*, ποὺ κάνουν τὰ κύματα ὅταν σπᾶνουν εἰς τὴν ἀκτὴν).

(F)ριγ — : ριγ—έω «τρέμω, παγώνω», ρῖγ—ος «ψῦχος, κρύο, σύγκρυο», ρίγ—ιον «παγερώτατον, φοβερώτατον, οϊκτρότατον», ριγ—όω «ἀνατριχιάζω», ριγ—εδανός «φρικτός, φοβερός», λατ. *frig—eo* «ριγέω», *frig—us* «ψῦχος, ψυχρότης», *frig—idus* «ψυχρός, κρυερός».

Σ

- σαλ —** : σάλ—ος «θαλασσοταραχή», σάλ—η «σάλος», σαλ—εύω «σειώ, κουνῶ», σαλάσ—σω «ταράσσω, κατακλύζω», σαλ—αγέω «βουτίζω, ἤχῶ», σαλ—αγή «θόρυβος, κραυγή», λατ. *sal—um* «σάλος, πέλαγος», πρβ. γερμ. *wellen* «κυμαίνομαι» καὶ *schwellen* «φουσκώνω».
- σλ —** : σελ—ίς «σανίς», σέλ—μα «ξύλινον ἐδώλιον κωπηλάτου, κατάστρωμα πλοίου» = σαν—ίς «ξύλινη ἐξέδρα, κατάστρωμα πλοίου».
- σσ —** : σι—γή, σι—γάω, σι—γηλός, σι—ωπή· συ—ρίζω, σῦ—ριγέ, σῦ—ριγμα, συ—ριγμός. Ἡ ρίζα εἶναι ἠχοποιήτος ἀπὸ τὸ ἀκουόμενον εἰς τὴν ἡσυχίαν τοῦ κάμπου ἢ τῆς θαλάσσης πολὺ «ἐλαφρὸ ἀεράκι» (sss..). Τὸ θέμα συ— μὲ *v* (= *ou*) προέρχεται ἀπὸ παχύτερον συριστικὸν ἤχον καὶ τὸ θέμα συρ(κυρίως *σρυ—*) μὲ *—r—* πιθανῶς προέρχεται ἀπὸ τὸν ἤχον αὐλοῦ ἢ σάλπιγγος, πρβ. σῦ—ριγέ καὶ σουραύ—λι «ποιμενικὸς αὐλός».
- σζ(ζζ) —** : σίζ—ω (λέγεται διὰ τὸν ἤχον τῆς φωτιᾶς, ὅταν ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ ὑγρὸν ἢ σάρκα καὶ λίπος).
Τὰ σίζ—ω «σφυρίζω» καὶ σίζ—ω «παρακινῶ τὸν κύνα μὲ τὸ παρακελευστικὸν σσ..» ἀνήκουν εἰς διαφορετικὴν τὸ καθένα ρίζαν.
- σιν —** : σίν—ομαι «βλάπτω», σίν—ος «βλάβη, φθορά, πληγή», σίν—ις «καταστροφεύς, ληστής», σίν—της, σίν—τωρ «ὁ κατασπαράσσων», ἀ—σιν—ής «ἀβλαβής», Σίν—τιες «ὄνομα ἀρχαιοτάτων κατοίκων τῆς Λήμνου, οἱ ὁποῖοι ἦσαν πειραταί», Σιν—τηίς «ἡ Λῆμνος».
- σκαρ —** : σκαίρ—ω «σκιρτῶ», σκαρ—θμός «σκιρτήμα», σκαρ—ίζω «ἐξάγω τὸ ποίμνιον εἰς βοσκήν».
- σκελ —** : σκέλ—λω «ξηραίνω, στεγνώνω», σκέλ—ος, σκελ—ετός, σκελ—ετώδης, σκλη—ρός «ὁ στερεᾶς καταστάσεως, ἄκαμπτος», σκολ—ιός «κυρτός, λοξός», σκαλ—ηνός «ἀσύμμετρος, λοξός».

- σκυ** — : **σκῦ-τος** «δέρμα κατειργασμένον», **κύτος** «κοιλότης, δέρμα», **σκεῦ-ος** «ἀγγεῖον, ἀποσκευαί», **σκευ-ή** «ἐξοπλισμός, ἐξάρτυσις», **σκευ-άζω** «έτοιμάζω, παρασκευάζω», **σῦ-λον** «λάφυρον», **σύ-λη** «ληλασία πλοίου», **συ-λάω** «ἀσεβῶς ἀρπάζω»: **σκῦ-λον** «λάφυρον, λεία», **σκῦ-λος** «δέρμα ζώου, λέοντος».
- σκυδ** — : **σκύζ-ομαι** «ὀργίζομαι, χολοῦμαι», **σκυθ-ρός** «ὠργισμένος», **σκυθ-ρωπός** «ὁ ἔχων τὴν ὄψιν ὀργίλην, κατηφής».
- σπευδ** — : **σπευδ-ω** «έτοιμάζω ταχέως», **σπου-δή** «ταχύτης, σοβαρά ἑνασχόλησις», λατ. *stud-ίο* (πρβ. διὰ τὴν ἐναλλαγὴν —π— καὶ —τ— **σπάδιον-στάδιον, σπολάς-στολάς**).
- σπερ** — : **σπεῖρ-ον** «ἐνδυμα, ἰστίον»: **σπείρω** «σπείρω, διασπείρω», **σπεῖρ-α** «πᾶν ἔλικοειδές», **σπάρ-τον** «καλύδιον σπάρτινον», **σπαρ-γανον** «ταϊνία μακρὰ μὲ τὴν ὁποῖαν περιτυλίσσονται τὰ νεογέννητα», **σπυρ-ίς** «κόφινος κυκλοτερῶς πλεγμένος».
- στεγ** — : **στέγ-η, στέγ-ος, στεγα-νός** «ὑδατοστεγής», **στεγνός** «στεγνός», λατ. *te-go*, «καλύπτω», *tect-um* «στέγη, ὄροφος, οἰκία», *teg-imen* «σκέπη, κάλυμμα», *teg-ula* «κεραμίς», «στεγνός» πιθανὸν ἀπὸ τὰ **τέγ-η, τέγ-ος**, λατ. *teg-o* «καλύπτω».
- στίχ** — : **στίχ-ος** «σειρά, γραμμή», **στιχ-άομαι** «βαδίζω κατὰ σειράν», **στοῖχ-ος, στοιχ-άομαι, στοιχ-άς** «σειρά, δειδροστοιχία», **στοιχ-έω, στοιχ-εῖον** «στοιχεῖον χημικόν, θεμελιώδης ἀρχή», **στοιχ-ίζω** «θέτω εἰς σειράν», **στείχ-ω** «βαδίζω, ἀναχωρῶ», πρβ. τὰ λατ. *ve-stig-ium* «ἄχνος», *fas-tig-ium* «κορυφή τῆς οἰκίας, ἄκρον».
- στυγ** — : **στύγ-ος** «μῖσος, ἀντιπάθεια», **στυγ-έω** «μισῶ, ἀποστρέφομαι», **στυγ-ερός** «μισητός», **στυγ-νός** «μισητός, δύστροπος», **Στυδὴ** «ἡ στυγουμένη», **στυφ-ελός, στυφ-λός** «τραχύς, σκληρός», **στυφ-ελλίζω** «τραντάζω», **Τυδ-εύς**.

T

- ταμ** — : **ταμ-ίας** «ὁ κόπτων ἄρτον», **ταμ-ίη** «ἡ οἰκονόμος».
- ταν** — : **ταν-ύω, τάν-υμαι** «ἐκτείνω, τανύζω», **ταν-αός** «εἰς μῆκος τεταμένος, μακρὺς», **τιταίν-ω** «τείνω, τεντώνω», **τανύ-πεπλος, τανύ-πτερος**.

- (τεν) — : **τείν-ω** «τεντώνω, άπλώνω», **τέν-ων** «ίσχυρόν και τεταμένον νεῦρον».
- τεκ** — : **τέκ-ος** = **τέκ-νον**, **τόκ-ος** «τοκετός, ή γέννα», **τοκ-εύς** «γονεύς», **τίκ-τω** «γεννῶ», 2. **τέκ-μαμ** «ώρισμένον σημεῖον ή ὄριον», **τεκ-μήριον** «άσφαλές γνώρισμα, άσφαλής άπόδειξις έκ συλλογισμοῦ», **τεκ-μαίρομαι** «δηλῶ δια σημείου, συμπεραίνω», **τεκ-μαρτός** «τόν όποῖον ήμπορεῖ κανείς νά εικάση» 3. **τέχ-νη**, **τέκ-των** «ξυλουργός», **τόξ-ον**.
- τελ** — : **τέλ-ος**, **τέλ-ειος**, **τελ-έω**, **τελ-ευτή**.
- τεμ** — : **τέμ-νω** «κόπτω», **τέμ-ενος** «τεμήμα. διδόμενον εις τούς βασιλείς ή άφιερούμενον εις τούς θεούς», **τέμ-αχος** «τεμάχιον ταριχευμένου ίχθύος», **τόμος** «τεμάχιον κρέατος», λατ. **tem—pus**.
- τερσ** — : **τέρσ-ομαι**, **τερσ-αίνω** «ξηραίνομαι», **ταρσ-ιά**, **τρασ-ιά**, **ταρ-σός** «πλέγμα καλάμινον επί τοῦ όποίου ξηραίνουν τούς τυρούς, τά σῦκα».
- τρα** — : 1. **τρα-νής** «καθαρός, σαφής», **τραίν-ω** «τρυπῶ»· **τρῆ-μα** «όπή, άνοιγμα», **τρη-τός** «διάτρητος, ἔχων όπήν».
- τορ** — : 2. **τορ-ός** «διαπεραστικός, ὄξύς», πρβ. **διά-το-ρος** «τορ-εύω». **τόρ-νος** «έργαλεῖον τεκτονικόν, ᾧ τά στρογγύλα σχήματα περιγράφεται». **τείρ-ω** «τρυπῶ».
- τρυ** — : 3. **τρῦ-πα**, **τρυ-πῶ**. **τρῦ-μα**· **τρύ-ω** «καταπονῶ», **τρύ-χω** «κατατρύχω». 4. **τρύ-ω** = **τι-τρώσκω**, **τραῦ-μα**. Ἴσως και **τριβῶ**.
- τυρ** — : **τρυγ-ών** (άπό **τυρ-γών** άπό τήν φωνήν **tur—tur**), **τρύζ-ω** «επί πουλιῶν τουρτουρίζω, κουκουρίζω».
- τυκ** — : **τύκ-ος** «έργαλεῖον πρὸς κατεργασίαν λίθων», **τύκ-η** «όργανον λιθοκόπου», πρβ. και **τυκ-άνη**, **τυτ-άνη** «άλωνιστική σανίς», **τυκ-ίζω** «κόπτω, ξέω λίθους». Τό θέμα προφανῶς εἶναι ήχομιμητικόν και προέρχεται άπό τόν άκούόμενον κατά τὸ κόψιμον ή τὸ λάξευμα τῶν λίθων κρότον **tuk—tuk**. Εἰς τήν ρίζαν πιθανόν άνήκουν και τά· **τεύχ-ω** «κατασκευάζω», **τυγ-χάνω** «κτυπῶ δι' ὄπλου ή λίθου, έπιτυγχάνω» («Ομηρ.).
- τυφ** — : **τύφ-ω** «καπνίζω», **τύ-φος** «καπνός», **τυφ-ών** «θύελλα, άνεμοστρόβιλος», **τυφ-ώς**, **Τυφ-ωεύς**, **τυφ-εδών**, **τυφ-εδανός**, **τυφ-ογέων** «ὁ μωρός, ὁ άνόητος γέρων».

Ἡ ρίζα πιθανῶς προέρχεται ἀπὸ μιμητικὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἤχου *tsiuf*, ἢ *tsuf*, ποὺ κάνει ἡ φωτιά, ὅταν συναντᾶ ὑγρασίαν εἰς τὸ καιόμενον ξύλον κλπ. καὶ καπνίζῃ. (*tsuf*—>*τυφ*—>*τύ-φω*).

Εἰς τὴν ρίζαν τοῦ *τύφ-ω* κάλλιστα δύναται νὰ ἐνταχθοῦν καὶ τὰ: *τυφ-λός* «αὐτὸς ποὺ δὲν βλέπει ἀπὸ καπνόν, αὐτὸς ποὺ δὲν βλέπει», *τυφ-λόω* «τυφλώνω», *τυφ-λόψ*, *τυφ-λώττω* «εἶμαι τυφλός».

- τυπ —** : **τύπ-τω** («κτυπῶ»), *τύπ-ος*, *τυπ-όω*, *τυπ-άς*, *τυπ-ή*, *τύμπ-ανον*. Ἡ ρίζα εἶναι ἡχοποιήτος ἀπὸ τὸν ἀκουόμενον· κατὰ τὴν πτῶσιν ἀνθρώπων ἢ ἀντικειμένων κρότον *τυρ* ἢ *dur*, πρβ. *δουπ-έω* *δοῦπ-ησεν* καὶ *δοῦπ-ος* καὶ *γδοῦπ-ος*.

Υ

- υλ —** : **ὑλ-η** (ἀπὸ ρίζα *σύλ-*) «δάσος, ξύλον, ξυλεία», *ὕληεις* «δασώδης», *ὕλη-ωρός* «φύλαξ τοῦ δάσους», *ὕλο-τόμος* «ξύλοκόπος», *ὕλ-ουρ-γός* «ξύλουργός», πρβ. *σελ-ίς*, *σέλ-μα*, *σαν-ίς*, λατ. *silv-a* «δάσος».

- (σ)υ —** : **ῥ-ω** «βρέχω» (ἀπὸ ρίζαν *συ-*) ὑ-ετός, «βροχή». Πιθανῶς προέρχεται ἀπὸ τὴν ρίζαν *su-* (πρβ. ἀρχ. ἰνδ. *sura-h* «εἶμαι μεθυμένος», *sura* «ρακί», λεττ. *sula* «ξεχύνομαι», εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκουν καὶ τὰ *ῥσ-ρ-ος*, *ῥδρ-ος*, *ῥδ-ωρ*, *ῥγρ-ός*, *ῥλ-η*. Μὲ τὴν ρίζαν *sur* (σοῦρ) χαρακτηρίζομεν καὶ εἰς τὴν Νέαν τὸν ἤχον τῆς βροχῆς: *σοῦρ-σοῦρ* «βρέχει» (Κοζάνη), *ρίχνει σουρσοῦρια* «βρέχει» (Βέροια)· *σαρσάρου* ἢ *τσαρτσάρου* (Κοζάνη) καὶ *τσαρτσα-ρίζω*· πρβ. ἄλβανιστὶ *σῦ* = βροχή.

Φ

- φαF —** : **φάF-ος** (αἰολ. *φαῦ-ος*) «φῶς», *φά-ω*, *φαῦ-σις* «φωτισμός», *φά-σιμβροτος* «ὁ φέρων φῶς εἰς τοὺς θνητούς», *φά-έθων*, *φά-εινός* «φωτεινός», *φά-σις* «ἐμφάνις, κατηγορία», *φά-σμα* «φαινόμενον, φάντασμα». 2. *φάν-* : *φάν-νῆναι*, *φάιν-ω*, *φάν-ερός*, *φάν-ός* «πυρσός, φωτεινός», *φάν-ή* «φανός, πυρσός», *παμ-φάν-όων* («λάμπων, ἀστράπτων»). 2. *φαι-* : *φαι-δρός* «φωτεινός, λάμπων», *φαι-δίμος* «ἀποστίλβων, ἔνδοξος» *φά-λ-ος* «τὸ πρό-σθεν μετάλλινον μέρος τῆς περικεφαλαίας», *φά-λ-αρος* «λευκός»,

φαληρι-άω «εἶμαι λευκός», φα-λ-ιός = φαλαρός «λευκός», φα-λ-ακρός «τοῦ ὁποίου ἢ φαλάκρα λάμπει»· φαι-κ-άς «λευκὸν ὑπόδημα»; φαι-κ-ός «ἀκμάζων καὶ λευκός». Ἡ ἀρχικὴ ρίζα φαF-φau- φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ρίζαν τοῦ βαῦ-νος, ἡ ὁποία εἶναι ἠχοποίητος ἀπὸ τὸν ἦχον τῆς φωτιάς βαF-βαF ἢ baF-baF καὶ baf-baf, πρβ. καὶ Φοῖβ-ος «φωτεινός».

- φεν — : φέν-ω «φονεύω», φόν-ος «τὸ χυνόμενον αἷμα, ὁ φόνος», φοιν-ός «αἱματόχρους», φα-τός «ἐσφαγμένος», πρόσ-φατος «νεοσφαγής», ὀδονή-φατος «ὁ φονεύων, δηλ. ὁ καθησυχάζων τὸν πόνον».
Ἡ ρίζα εἶναι καὶ τοῦ θείν-ω «κτυπῶ», πρβ. λατ. *fendo*.
- φερ — : φέρ-ω, φόρ-ος, φῶρ «κλέπτῃς», λατ. *fur*, φωρ-άω «συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ»· φαρ-έτρα «ἡ φέρουσα τὰ βέλη», δί-φρος «ἅμαξα φέρουσα δύο».
- φθι — : φθί-ω «ἐξαντλοῦμαι», φθί-νω, φθι-νύ-θω «φθειρομαι», φθί-μενος «ὁ φονευθεὶς, ὁ νεκρός», φθό-νος, φθο-νερός, φθισ-ήνωρ «ὁ φονεύων τοὺς ἄνδρας», φθισ-ήμβροτος «ὁ καταστρέφων, ὁ φονεύων τοὺς θνητούς».
- φλε — : φλέ-ω «γέμω, ξεχειλίζω», πρβ. λατ. *fluo* «ρέω».
- φλυ — : *flu-men* «ποταμός», φλέ-ψ «κυρίως ἡ φουσκωμένη», πρβ. φλέβες οἰδέουσαι. φλύ-ω «ἀναβρῶ, ἐκχειλίζω», φλυ-αρία, φλη-ναφέω «φλυαρῶ»· φλύ-κταινα «φυσάλλις, φουσκάλα», οἶνό-φλυξ «μέθυσος, κυρίως ὁ γεμᾶτος κρασί», φλοῖσβος «ἦχος θαλάσσης», φλι-δάω «σφριγῶ ἐκ πλησιμονῆς».

X

- χα — : χά-ος «χάσμα, ἄβυσσος», χά-ζω «ἀναγκάζω τινὰ νὰ ὑποχωρήσῃ», χά-σκω, χά-σμα, χά-σμη «χάσμημα», χει-ή «ὀπὴ ὄφρα», χή-μη ἢ «τὸ χάσκειν», χῆ-τος «ἐλλειψις, ἔνδεια» καὶ χα-τέω «ποθέω, ἐπιθυμῶ διακαῶς», χι-ράς «σχισμὴ χειρῶν, ποδῶν».
- χαν — : χαίν-ω «σχηματίζω χάσμα, χάσκω», κέχηνα, χάννη, ἢ, «ὁ ἰχθύς χάνος», χαν-ύω καὶ χαν-ύσσω «ὀμιλῶ μὲ στόμα χαίνον», «χα-νύειν = βοᾶν» Ἡσύχ., ἄχαν-ής «ἀπέραντος», χάν = ὁ χήν· ἐπίσης χαν-δόν «μὲ ἀνοικτὸν στόμα», χαν-δάνω «χωρῶ, περιέχω». Εἰς τὴν αὐτὴν ρίζαν πιθανῶς ἀνήκουν καὶ αἱ λέξεις τοῦ ἔχουν θέμα

χανν—: χαῦ—νος «ὁ ἀλαζών, ὁ ὑπερήφανος, ὁ χαῦνος», χανλ—ι—
ὀδους «ὁ ἔχων προεξέχοντα τοὺς ὀδόντας».

Φαίνεται ὅτι τὰ δύο θέματα (χα—χαν) δὲν προέρχονται ἀπὸ
τὴν αὐτὴν ἀρχικὴν ρίζαν, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ ἀποδίδουν οἱ ἔτυμολογοῦν-
τες· (τὸ θέμα χα— πιθανῶς προέρχεται ἀπὸ τὸ ha—(χα—), τὸ ὁποῖον
ἐκφωνοῦμεν μὲ ἀνοικτὸν στόμα, ὅταν ἐκπλησώμεθα, ἐνῶ τὸ θέμα
χαν—εἶναι πιθανὸν νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ ἐκφώνημα χαν—, τὸ
ὁποῖον ἐκβάλλουν οἱ χῆνες «ἐκ τοῦ διανοίγειν τὸ δυσαναλόγως
μέγα ράμφος των», πρβ. καὶ χην—ίζω «κράζω ὡς χῆν».

χαρ — : χαί—ρω, χαρ—ά, χά—ρις, χαρίεις, χα—ρίζομαι, χάρ—μα, εὐχαρις.

χαρασ — : χαράσ—σω «ἐγχαράσσω», χαράδ—ρα, χάραξ «πάσσαλος», χαρακ—
όω «περιφράζω μὲ χάρακας», χαρακ—τήρ «τὸ χαρασσόμενον». Πι-
θανῶς παράγεται ἀπὸ τὸν ἤχον *hgrats* (χράτς—), ποὺ ἀκούεται
κατὰ τὴν χάραξιν.

χρμ — : χρέμ—πτομαι «βγάζω φλέγματα», χρέμ—μα «ροχάλα», χρέμ—ψις
«ἀπόχρεμψις», Χρέμ—ης, Χρέμ—υλος, Χρεμ—ύλος, κύρια ὀνόματα.

χρη — : α) χρή, χρή—ομαι, χρῆ—μα, χρῆ—σις, χρέ—σιμος, χρη—στός·
χρέ—ος, χρῆ—στης «χρεώστης», χροι—σμέω «ἀποσοβῶ, ὑπερασπίζω».
β) χρο—ά, χρώ—ς «ἐπιδερμῖς», χροι—ά «χρῶμα», χρώζω
«ἐγγίζω, χρωματίζω», χρώ—ννυμι, χρω—ννώ, χρω—μα, ἄ—χρα—
ῆς = ἄ—χρα—ντος «ἀνέγγικτος, ἀμόλυντος, ἀγνός, καθαρός».

Πρέπει νὰ καθιερώσωμεν νὰ δίδωμεν
εἰς τοὺς μαθητάς, οἱ ἴποιοι φύσει ἀρέσκον-
ται εἰς τὸ «ἔτυμον» τῶν λέξεων, ἐξ ἀφορ-
μῆς τῶν διδασκομένων κειμένων, καθημε-
ρινῶς δύο ἔτυμολογίας, μίαν τῆς Ἀρχαίας
καὶ μίαν τῆς Νέας.

2. Ὁ λεξιλογικὸς πλουτισμὸς

Εἶναι γνωστὴ εἰς ὅλους ἢ πενία τοῦ λεξιλογίου, ἣ ὁποία χα-
ρακτηρίζει τοὺς μαθητάς μας, μὲ τὰς λίαν ἐπιζημίους ἐπιπτώσεις
ἐπὶ τῆς ὄλης παιδείας μας.

Διὰ τὸν λεξιλογικὸν ἐμπλουτισμὸν τῶν μαθητῶν, ἐκτὸς τῆς
ἐκμαθήσεως ὅλων τῶν ἀγνώστων λέξεων, τὰς ὁποίας συναντῶμεν

εις τὰ γλωσσικά κείμενα (τῆς Νέας καὶ τῆς Ἀρχαίας), τῆς ἀναγνώσεως βιβλίων γλωσσικῶς ἀψόγων, ἐδοκιμάσθη, μὲ λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, τὸ σύστημα νὰ τηρῆ ἕκαστος μαθητῆς ἓνα «κ α ρ ν ἐ λ έ ξ ε ω ν», εἰς τὸ ὁποῖον ὑποχρεωτικῶς νὰ σημειώνη κάθε ἡμέραν τρεῖς λέξεις ἀγνώστους, μὲ τὴν σημασίαν των, τὰς ὁποίας συναντᾷ εἴτε εἰς τὰ διδασκτικὰ βιβλία εἴτε ἀκούει κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ καθηγητοῦ του, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐξηγῆ κάθε ἀγνώστον εἰς τὸν μαθητὴν λέξιν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου διευρύνεται ὁ ἐννοιολογικὸς ὀρίζων τοῦ μαθητοῦ, διότι ἐκάστη λέξις εἶναι φορεὺς μιᾶς ἐννοίας, καὶ ἀντιστοίχως ἐμπλουτίζεται ὁ προφορικὸς καὶ ὁ γραπτὸς του λόγος. Δεδομένου δὲ ὅτι αἱ ἀγνώστοι λέξεις, τὰς ὁποίας καταγράφει καὶ μανθάνει, ἀναφέρονται εἰς ἐννοίας γνωστικὰς, πολιτιστικὰς, αἰσθητικὰς, φιλοσοφικὰς κλπ., τὸ προκύπτον μορφωτικὸν κέρδος εἶναι τεράστιον. Ἐὰν ὑπολογίσωμεν κατὰ μέσον ὄρον 750 λέξεις διὰ κάθε σχολικὸν ἔτος, ὁ μαθητῆς τοῦ γυμνασίου, κατὰ τὰ ἑξ ἔτη τῆς φοιτήσεώς του, θὰ ἀποθησαυρίσῃ 4.500 λέξεις καὶ ἐννοίας γνωστικὰς καὶ πολιτιστικὰς ἐκ τοῦ τρόπου αὐτοῦ. Τὸ «κ α ρ ν ἐ τ ῶ ν λ έ ξ ε ω ν» δύναται καὶ πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς τὰς δύο τελευταίας τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ καὶ εἰς ὅλας τὰς τάξεις τοῦ Γυμνασίου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Βασικά βοηθήματα τῆς Γραμματικῆς τῆς Ἀρχαίας :

Brugmann - Thumb, Griechische Grammatik, 4 Auf., München 1913. Kiekers, Historische griechische Grammatik, 4 vol., Leipzig 1925-26. - Kühner - Blass, Ausführliche Grammatik der griechischen Sprache, Hannover 1890 - 92. Kühner - Gerth, Ausführliche Grammatik der griechischen Sprache, Hannover 1898-1904. - E. d. Schwyzer, Griechische Grammatik, München 1939. - Ιω. Σταματάκου, Ἱστορικὴ Γραμματικὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, Ἀθήναι 1949, 1950. - Κ. Κόντου, Γλωσσολογικαὶ παρατηρήσεις, Ἀθήνησι 1882. - Γ. Χατζιδάκι, Γλωσσολογικαὶ ἔρευναι I, Ἀθήναι 1934.

2. Βασικὰ ἐτυμολογικὰ Λεξικὰ τῆς Ἀρχαίας καὶ τῆς μετρὸς γλώσσης, τῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς, εἶναι τὰ: A. I. Walde, Vergleichendes Wörterbuch der indogermanischen Sprachen (1 - 2 τόμ.). - E. m. Boisacq, Dictionnaire Etymologique de la langue grecque, Paris 1923. - J. B. Hofmann, Etymologisches Wörterbuch der Griechischen, München 1950. - H. Frisk, Griechisches Etymologisches Wörterbuch, Heidelberg 1960. - P. Chantraine, Dictionnaire Etymologique de la langue grecque I, Paris 1968. Σημειώνομεν διὰ τὴν Νέαν γλῶσσαν τὸ «Ἐτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς κοινῆς Νεοελληνικῆς» (Θεσσαλονίκη 1967) τοῦ Ν.Π. Ἀνδριώτη.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ*

-αινα θηλ. 12	-αινω 15
-αιος 8	-αιρα 12
-αιρω 15	-ακος, -αν-ανος 21
-αξ 21	-αιτης 21

-**αίτος** 21.-'Ετυμολ.: *ἄγαν, ἄγα-μαι, ἀγαί-ομαι, ἀγάλλ-ω* 29.-*ἄγω-ινέω-ὸς-υιά.* 29.-*ἄγ-ος-ιος-νὸς-ῆς, ἄζ-ομαι* 29.-*ἄδ-ην-έω, ἄσ-η-ομαι* 29.- *αι-ών, αι-εί, αἰδιος* 29.-*αἰ-ί-ω* (ἐπαῖω) *αι-σθάνομαι* 29.-*ἄλ-ς-μη-μυρὸς-ίζω* 30.-*ἄλ-ιταίνω-τρὸς-τήριος-τήμων* 30.-*ἄλκ-ή-μος-τήρ, ἀλέξω* 30.-*αἴρω-ἄρ-τος-δην* (μετ-έωρος) 30.-*ἄραρ-ίσκω-ἄρθρον-μὸς-μὸζω-μονία-τιος-τίζω-τύς-ιστος* 30.-*ἄρ-κέω, λατ. ar-ceo, ar-x.* 30.-*αῦ-ω, ἄη-μι, ἀή-της, αὐτ-έω-τή, -τημή, αὐ-λή-λὸς, ἄε-λλα* 30.-*αὔ-ω* «ἐναύω», *αὐς-τηρός, αὐχ-μηρὸς* 30.-*ἄχ-ος-νυμαι, ἀνάχη-μαι* 30.

Β

-**ββ**-26.-'Ετυμολ.: *βαῦ-νος, βάναυς-ος* 30.- *βορ-ά, βιβρώ-σκω, βρῶ-σις-μα* 30.

Γ

-**γγ**-26.-'Ετυμολ.: *γελ-ῶ-αστὸς-ανῆς* γαλ-ηνός, *ἀ-γλα-ὸς* 31.-*γέρω-ν, γραῖ-α, γῆρ-ας* 31.-*γῆθ-έω-οσυνος* 31.-*γλυκ-ύς-αἰνώ-ύτης* γλεῦκ-ος 31.- *γλύφ-ω-ῆ-ίς-ανον-εἶον-εὺς-γλύπ-της-τὸς-τόν* 31.- *γό-ος-άω-ερὸς-ης* 31.- *γράστ-ις* 31.

Δ

δασεῖα, δασυνόμεναι λέξεις 24-25.-*δι-χρονον* τῆς παραληγουσῆς μακρὸν 22-23.-'Ετυμολ.: *δά-ω, δι-δάσκω* 31.-*δαί-ω* «καίω», *δα-ίς-ιος-λὸς, ἀ-δῆ-ιος* 31.- *δαί-ω* «μοιράζω» - *νυμι-τρὸς-τυμὸν* 31.- *δαμ-άω-αρ-αλις-ἀ-δμής* 31.- *δάπ-τω-ἀνη* δέπ-ας, *δειπ-νον* 31.- *δεῖδ-ω, δέ-ος, δεῖ-μα* *δει-λὸς-νὸς* 31.- *δέφ-ω, δέψ-ω* 32.- *δρέπ-ω-ἀνη-ανον, δρύπ-τω* 32.-*δόρυ, δρυ-μὸς, δρῦ-ς,-δούρ-ειος* 32.*δύο,δευ-τερος, δισσοός, δίφ(ο)ρος, διφυής, διχά-ζω, δίχηλος, διχθά, δοῖός.*

Ε

-**ει** ἐπιρρ. κανάληξις 16.-*εἰα* θηλ. κατάλ. 13.-*εἶδος* 8.-*εἰκὸς* 8.-*εἰνὸς* 8.-*εἶον* οὐδ. 14.-*εἰος* 9.-*εἶλλα* 12.-'Ετυμολ.: *εἶ-ομαι, εἶ-μαι, εἶδ-αφος, εἶδ-ρα, ὀδ-ὸς* 32.- *εἶλω* «συγκεντρῶν», *ἀλ-ῆς-ίζω-ία* 32.- *εἶλ-έω* «συνθλίβω» -*αρ, ἴλ-η, οὐλ-αμὸς* 32.- *εἰλύ-ω* «περιστρέφω», *ἐλυ-τρον, ἐλ-ιξ,-ίσσω, ἴλιγγος, ἀλ-έω, οὐλο-χύται* 32.- *εἶλκ-ω-ύω-υστάζω, ὀλκ-ῆ-ὸς* 32.-*εἶλδ-ομαι-ωρ, βούλ-ομαι* 32.-*εἶς* (ἐνς) 32.-*εἶπ-ω-ομαι-ίς-ωρῆ* 33.-*εἶπ-ομαι* 33.-*εἶπ-ος, οπ-* (ἐν-οπή, ὀμφ-ῆ, ὄσ-σα) 33.-*εἶρύγω* 33.-*εἶχ-ω, εἶ-ῆς, ἰσχ-άς, σχέ-σις, σχῆ-μα* 33.

Ζ

'Ετυμολ.: *ζέ-ω, -σις-σμα-στὸς* 33.

* Τὰ λήμματα τίθενται κατὰ σειράν ἀλφαβητικῆν.

** Προτάσσονται οἱ ὀρθογραφικοὶ κανόνες καὶ ἀκολουθοῦν αἱ ἐτυμολογίαι.

*** Αἱ παραπομπαὶ δι' ἀριθμῶν ἀναφέρονται εἰς τὰς σελίδας τοῦ κειμένου.

Η.

-ηδόν 16. -ηνός-ηρός 9. -ήσιος 9. -²Ετυμολ. : ήώς, αἶος 33. -ήδ-ύς, ήδ-ομαι, ήδ-ος ήδ-ονή, ἄσ-μενος 33. -ήχ-ος, ήχ-έω, ήχ-έτης 33.

Θ.

¹Ετυμολ. : θά-σσω, θα-κέω, θο-άζω, θῶ-κος 34. -θίγ-ω, θιγγάνω 34. -θρέ-ομαι, θρό-ος, θρό-υβος, θρή-νος, θρῦ-λος 34. -θούρ-εις, θούρ-ος, θρώ-σκω 34. -θύ-ω «φύσιν αἰάζω» -μα -μέλη-μος 34. θύ-ω «φέρω» ὄρητι-κῶς» -νω -νέω-ελλα -μδς 34. -θωπ-εύω, τέθηπ-α, θάμ-βος, τάφ-ος 34.

Ι.

ια θηλ. 13. -ίζω 15. -ιος-ικος-ιμος-ινος 10-11. -ις-ίδος, 21 ις-ίνος 22. ισσα, 13. -ιστος, 10. ²Ετυμολ. : ἰάπ-τω, ἰαμβ-ος 34. ἰ-νω, ἰκ-άνω, ἰκ-έτης 34. -ιαίγ-ω, ἰά-ομαι-τρός, ἰα-τρεῖον 34. -ἰη-μι, ἰε-μαι (ἐφ-ἰεμαι) 35.

Κ.

-κκ-26. ²Ετυμολ. : καν-άσσω, καν-αχή, καν-αχέω 35. -καλ-ῶ, κέλ-ομαι, κελ-εύω 35. -καχλ-άζω 35. -κάμν-ω, κάμ-ατος, 35. -κεῖμ-αι, κούμ-άω. κοί-τη 35. -καρπ-άλιμος, -ως, κραιπ-νός 35. -κί-ω, μετα-κί-άθω, κί-νέω 35. -κίλ-λω, κέλ-ης· κέλ-ομαι 35. -κείρω, κερ-αίζω, κέρ-μα, κερ-μός, κουρ-ά, κουρ-εύς 35. -κέρ-ας-αμος -αίρω, κίρ-νημι 35. -κλιεί-ς, κλοι-ός 36. -κλέ-ω, ομαι, -ος-ίζω 36. -κλύ-ω (περι-κλυ-τός) 36. -κλύδ-ων-σμός κλύζ-ω, κλυσ-τήρ 36. -κύκλ-ος-έω -όω-ιος-ικός-ἴσκος 36. -κλώσ-σω, κλωγ-μός, κλω-σμός, κλώσ-σα-σῶ 36. -κοῦρ-ος, κούρ-η 36. -κραίν-ω-κραί-άνω, κραν-άος, κράν-τωρ 36.

-κρίκ-ος-όω, -οῦμαι-ωμα-ωσις-ωτός 36. -κρού-ω, κροῦ-μα 36. -κεύθω, -μδς-μών 37. κύ-ος-έω-ω-ἴσκομαι-μα-τημα· κύ-τος-κύ-αθος, κύ-στις· κοῖ-λος, κκυ-λός, λατ. canus 37.

Λ.

Λεξιλογικός πλουτισμός 49-50. -λλω 15, -λλ-26. ²Ετυμολ. : λαμβ-άνω, λαύ-ω, λάζ-ομαι, λάφ-υρον, ἀμφι-λαφής 37. -ἀ-λα-ός, ἀλα-οσκοπή 37. -λῶ, λι-λαί-ομαι, λα-ρδς λα-μυρδς, λαι-μός, λαῖ-τμα 37. -λάπ-τω, ἀ-λαπ-άζω, ἀ-λαπ-αδνός 37. -λέπ-ω-ἀς-ἰς· λορβ-ός, λόπ-ος-η, λωπο-δύτης 37. -λίβ-ω-ή-ἀς-ἀδιον-ψ· λείβ-ω, λοιβ-ή 37. -λού-ω. λύ-θρον, -μα 38. -λύγ-η, λύκ-η, λύχ-νος, λυγ-αῖος 38. -λυγ-ρός, λευγ-αλέος 38. -λύγ-ξ, -δην, -μδς 38.

Μ.

-μμ-27. ²Ετυμολ. μά-ω, μαμά-ω, μῶ-μαι 38. -μάσ-σω, μάγ-μα-εύς-ειρος, μάκ-της-τρον 38. -μαλ-ακός, -ακ-ίζω -άσσω 38. -μάλ-α, -ιστα, -ερδς 39. -μαίν-ομαι, μαν-ία, -τις, μῆν-ις 39. -μάρμαρ-ος μαρμαίρ-ω-ύσσω-υγή 39. -μάχ-η, -ομαι-αιρα 39. -μέδ-ω-ομαι -έων-ιμος, μῆδ-ος 39. -μέν-ος, μέ-μον-α, μενε-άνω 39. -μέμνη-μαι, μνή-μη, μι-μνή-σκω· Μέντ-ης-τωρ. 39. -μέρος-ἰς-ίζω· μόρ-α, μοῖρ-α, μόρ-ος, μόρ-σιμος· μείρ-ω, -ομαι, μέρ-οψ 39. -μερμηρ-ίζω, μέρμερ-ος, μέριμ-να 39. -μῆ-λοι-λωτῆ-λονομεύς 39. -μηκ-άομαι-ἀς 39. -μιν-υρός-υρίζω-ύρισμα 40. -μόγ-ος-έω-ερδς, μόγ-ις-μόλ-ις· μόχ-θος-θέω-θηρδς 40. -μόρ-ος, μοῖρ-α, μορ-τός, (μ) βροτδς (ἄμ-βρο-τος, ἄμβρο-σία) 40. -μύ-ω, -σις-ἴνδα-ωψ-έω-στης-στήριον· μυ-άω, -μοι-μυ-άω 40. -μύζ-ω-άω 40. -μυκ-ός-τήρ-τηρ-ρίζω 40. -μυκ-όμαι-ηθμδς-ημα 40.

N

-νν-17,27.-² *Ετυμολ.*: ναι-ω-ετάω. να-
ός, μετα-νάστης 41. -νά-ω, νέ-ω,
ναῦ-ς, Να-ίς, νῆ-σος, Νηρ-εύς. νᾶ-
μα, ἀέ-να-ος 41.-νέ(Γ')-ος, νεβ-ρός,
νω-ός, λατ. *nu - rus, nou - us* 41.-
νέκ-υς-ρός-υια, *neco* 41. νέ-μω, -εσις
νομ-ή, -εύς, -ος, -ίζω, -ισμα. νομ-
-άω 41. νέφ-ος-έλη, λατ. *nubes*,
κνέφ-ας 41. -νέ-ομαι νίσο-ομαι, νόσ-
-τος, νόσο-τιμος 41.

O

-όεις-οία-οιος 10. *ὀ ε ε ι α* 17. -ότερος 10.-
ότης (-ότητος) 14. ² *Ετυμολ.*: *οι*, *ὀι*-ζω
οι-ζύω-ζύς-ζυρός, *οἶ*-κτος-κτρός 41.-
οἶ-ωνός-εὐ-οἶ-ωνος 41. *ὄμβρο*-ος-έω
-ηρός-ηλός-ιος-ικός-ώδης 41. -*ὄψ*,
ὄπωπ-α, ὄφ-θαλμός, ὄφ-σομαι, ὄμ-
μα' ὄπ-ή-ίζομαι' ὄκ-ταλος, ὄσο-σομαι,
ὄσσο' μύ-ωψ, πρόσ-ωπον, μέτ-ωπ-
ον 41-42.

P

περισπωμένη 17-18. πνεύματα 23-ππ'-27.
² *Ετυμολ.*: παγ-ῆναι-ετρός-ος-η. πάχ-
ος-νη' πήσ-σω, πήγ-μα, *rang*-ο
42.-πάσ-ο-μαι, πᾶ-μα, πολυ-πά-μων
42 *πάλ*-η-αίω-ος-ῆ-νω-λω, παλάσ-
σω 42.-πατ-έομαι, πάσ-ομαι, *ᾗ*-
πασ-τος 42.-πίδ-ον-ίον-η-ιλον. πεζ-
ός, πηδ-ὸν-άλιον 42.-πέν-ομαι-ία-
ιχρός-ης-έστης' πόν-ος-ηρός'-πεῖν-α
42.-πετ-άννυμ-ομαι-αλον-ασος' πτε-
ρὸν-ρυξ' πτί-λον 42.-πῆ-μχ-ρός-πημ-
-αίνω-ονή-οσύνη 43.-πί-ων-αρ-μελή-
-αίνω-43.-πίμ-πλη-μι, πιμ-πλά-ω,
πλή-θω-θος-θύω-θύρα-ρης-ρόω-ρό-
της-σμονή' πλέ-ως, πλεί-ων, πολλές
43.-πνγ-μή-μαίος-μάχος' πύκ-της,
πύξ 43.-πῦρ-ᾶ-σός-ρός-ῆν-νον 43.

P

-ρρ-17,27.-² *Ετυμολ.*: ρέ-ω-εθρον' ρό-
ος-ή. ρεύ-σομαι-μα-σις' ρυ-ῆσομαι-
αξ-σις-τός-τόν-μη-θμός 43.-*ρηγ*-ννμ
-μα-μίν' ρῆξ-ις-ῆνωρ, ραγ-ῆ-ἄς-ρωγ-
ῆ-μή-μδς-αλέος. ράχ-ις-ία 43.-*ρηγ*-
ος-έω-όω-εδανός 44.

S

-σσω 15.-σο-28.-στί ἐπίρρ. 16.-² *Ετυ*-
μολ.: *σάλ*-ος-ῆ-εὐω-άσσω-αγέω-
αγή 44.-*σελ*-ις-σέλ-μα' *σαν*-ις.
44.-*σι*-γά-ω-ῆ-ηλός-ωπή. *συρ*-ίζω
σῦρ-ιγξ-ιγμα-ιγμός 44.-*σίξ*-ω 44.-
σίν-ομαι-ος-ις-της-τωρ-τιες 44.-
σκαίρ-ω, *σκαρ*-θμός-ίζω 44.-*σκέλ*-λω
-ος-ετός-ετώδης' *σκολ*-ιός, *σκαλ*-
ηνός 44.-*σκῦτ*-ος, *κύτ*-ος, *σκεῦ*-ος-
ῆ-ἄζω' *σκῦλ*-ον 45.-*σκῦζ*-ομαι, *σκυθ*-
ρός-ρωπός 45.-*σπειδ*-ω, *σπουδ*-ῆ
45. *σπειρ*-ον-ω-α-ίς, *σπάρτ*-ον 45.-
στέγ-η-ος-ανός, *τεγ*-ο 45.-*στίχ*-ος
-άομαι' *στοῖχ*-ος-άομαι,-ἄς, έω, *εἶον*'
στείχ-ω 45.-*στύγ*-ος-έω-ερός-νός,
Στύξ' *στυφ*-ελός-λός-ελίζω 45.

T

-τήριον 14.-τι ἐπίρρ. 16-*τ ό ν ο ι* α' κλίσ.,
18. γ' κλίσ. 19. κλητικῆς 20. διχρόνου
παραληγούσης 22.-ττ'-28.-² *Ετυμολ.*:
ταμίας-ίη 45.-*ταν*-ύω-υμαι-αός. τι-
ταίνω, *ταν*-ύπεπλος 45.-*τείν*-ω, *τέν*-
ω 46.-*τέκ*-ος-νον-μαρ-μήριον-μαίρο-
μαι-μαρτός'-τέχ-νη, τέκ-των, τόξ-ον
45.-*τέλ*-ος-ειος-έω-ευτή 46. *τέμ*-νω
-ενος-μαχος, τόμο-ος 46. *τέρο*-ομαι-
αίνω, *ταρσ*-ιά-σός 46.-*τραν*-ής, *τραίν*-
ω' *τρη*-μα-τός' *τορ*-ός (διά-τορ-ος) 46
τόρ-νος, *τείρ*-ω 46. *τρε*-πα-άω-μα-ω-
χω' *τι*-τρώ-σχω, *τραῦμα* 46.-*τιρ*-γών,
τροῦς-ω 46.-*τύκ*-ος-ῆ-ίζω-άνη' *τυτ*-
άνη' *τυγ*-χάνω 46.-*τύφ*-ω'-ος-ὄν-ός

-εδών-εδανός-ογέρων 46. -τύπ-τω·
-ος-όω-η, τύμπ-ανον 47.

Υ

-ύδριον-ύλλιον 14. -ύνω 16. -ύφριον
15. 'Ετυμολ. ὕλ-η, -ήεις -ηωρός -
οτόμος 47. ὕ-ω -ετός-δωρ-γρός 47.

Φ

φαF-ος, φαῦ-ος-ω-σις-σίμ-βροτος,
φαίν-ω-ομαι· φαν-ός-ή, παμ-φαν-ών·
φαί-διμος-δρός· -φά-λος-λαρός -λα-
κρός· φαι-κάς-κός 47.-φέν-ω, φόν-
ος, φoin-ός· πρόσ-φα-τός· θείν-ω 48.-
φέε-ω, φόρ-ος, φωρ-άω· φαρ-έτρα
48.-φθί-ω-νω-νύθω-μενος· φθόν-ος-
ερός· φθισ-ήνωρ 48. φλέ-ω· φλύ-ω-
αρία-κταινα, φλη-ναφέω, φλοῖσβ-ος,
φλι-δάω 48.

Χ

χά-ος-ζω-σκω-, -σμα χή -μη. χα-τέω,
χῆ-τος 48.-χαίν-ω, χάνν-η, χαν-ύω-
ύσσω. ἄ-χαν-ής· χαν-δάνω-δόν, χαῦν-
ος 48-49.-χαίε-ω, χαρ-ά-ρις-ίεις-ίζομαι
-ρμα, εὔχαρ-ις 49.-χαρ-άσσω-αξ-
άδρα 49.-χεέμ-πτομαι-μα-ψις-ης-
υλος 49.-χεή, χρή-ομαι-σιμος-στός·
χρέ-ος· χρεή-στης, χροι-σμέω· χρό-α,
χρώς, χροι-ά, χρώ-ζω-ννυμι-ννύω,
χρῶ-μα, ἄ-χρα-ής 49.

Ω

-ώδης 11.-ων-ονος-ων-ωνος 11-12.-ώνω
16.-ωρ-ορος 11-ωσύνη 13.-ώτερος
11.-ώτης 11.-ώς επίρρ. 16.

024000019583

Έκδοσις Β'. 1975 (III) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 105.000 ΣΥΜΒΑΣΙΣ 2525/18·3·75
Έκτύπωσις - ΚΟΥΣΕΝΤΟΣ - ΠΡΙΦΤΗΣ - ΔΑΒΕΡΩΝΑΣ και Ν. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ
Βιβλιοδεσία : Π. ΟΚΤΩΡΑΤΟΣ - ΚΛ. ΚΟΥΚΙΑΣ και Α. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ.—

